

A tábori püspökség felállításának előzményei a XVII–XVIII. században

1. Bevezetés

A tábori lelkipásztorkodás története a hadtörténet és az egyháztörténet közösen csak ritkán tanulmányozott területéhez tartozik. Ma már sokak számára hihetetlennek tűnhet, hogy néhány száz évvel ezelőtt a hadviselő felek életében a papság is fontos szerepet játszott. A középkori ember számára ráadásul a vallás nem valami furcsa, múltbeli dolgot jelentett, hanem élete minden percében jelen lévő valóságot. Még a XVIII–XIX. században is sokkal több ember életét határozta meg a vallási előírások, mint manapság. Habár a szekularizációs folyamatok feltartóztathatatlanul haladtak előre, hatásuk még nem okozott olyan mértékű vallási közömbösséget, dezintegrációt és szinkretizmust, mint napjainkban. Két olyan szervezet – a hadsereg és az egyház – képezi vizsgálatom tárgyát, amelyek felépítésében a hierarchikus elv fontos szerepet játszott. Ezen felül abban is hasonlítanak, hogy a XXI. századi Magyarországon mind a katonaság, mind az egyház jelentős mértékben veszített társadalmi befolyásából.

Az alábbiakban a Habsburg Birodalom egy sajátos képződményének, a tábori püspökség megszervezésének előzményeit szeretném röviden összefoglalni, a függelékben pedig közreadjam az Udvari Haditanács és a legfőbb tábori főpap (*capellanus major castrensis*) levelezésének regesztáit a püspökség megalapítását megelőző évtizedekből. Céлом elsősorban az, hogy kiegészítsem a szakirodalom eddigi eredményeit, továbbá számba vegyem a püspökség megalapításában szerepet játszó tényezőket. A levéltári források zöme a bécsi hadilevéltárban található (*Österreichisches Staatsarchiv, Kriegsarchiv*), de nem szabad alábecsülni a nyomtatott források jelentőségét sem. Ezen utóbbiak közül a legfontosabb Johann Michael Leonhard 1842-ben, Bécsben megjelent *Verfassung der Militärseelsorge in den k. k. österreichischen Staaten, mit Rücksicht auf die Rechte und Pflichten des Civil-Clerus in militärgöttlichen Angelegenheiten* című munkája. Leonhard, aki 1836-tól 1863-ig maga is tábori püspök volt, összegyűjtötte a tábori lelkipásztorkodásra vonatkozó rendeleteket, sőt, a tábori lelkipásztorkodás történetéről is papírra vetett néhány értékes gondolatot. A tábori püspökség létrehozását (1773) megelőző időszakról megállapította, hogy a tábori lelkészek döntő többsége jezsuita volt, magának az intézménynek a megalapítását a jezsuita rend eltörlésével hozta kapcsolatba.¹

Emerich Bielik erre alapozva 1901-ben megírta a tábori püspökség mindmáig legalaposabban kidolgozott történetét, *Geschichte der k. u. k. Militär-Seelsorge und des apostolischen Feld-Vicariates* címmel. Bielik felismerte a tábori és az egyházmegyes papság közötti joghatósági konfliktusok jelentőségét, és a haditanácsnak a püs-

¹ LEONHARD, 1842. 6–7.

pökség megalapításával kapcsolatos előterjesztését is ismertette.² 1938-ban megjelent könyvében (*Österreich-Ungarns katholische Militärseelsorge im Weltkrieg*) Hugo Kerchnawe is a jezsuita rend feloszlásának tulajdonította a legnagyobb szerepet a tábori püspökség megszervezésében.³ Az osztrák protestáns tábori lelképásztorkodás kiváló ismerője, Julius Hanak a vallási tolerancia szempontjából annyira közömbösnek ítélte a tábori püspökség megalapítását, hogy munkájában (*Die evangelische Militärseelsorge im alten Österreich*) nem is foglalkozott vele.⁴

A jezsuita rend felszámolásának fontosságát hangsúlyozta Alfred Kostelecky is egy 1991-ben megjelent tanulmányban.⁵ Legutóbb Claudia Ham írt egy tanulmánykötetben (*Zwischen Himmel und Erde Militärseelsorge in Österreich*) a tábori püspökség megalapításának előzményeiről. Ő nemcsak a korábbi szakirodalom megállapításait foglalta össze kiválóan, hanem több ponton ki is egészítette eddigi ismereteinket.⁶

A magyar szerzők kevesebbet foglalkoztak a cs. kir. tábori püspökség történetével, mint az osztrákok. 1899-ben Melichár Kálmán összefoglalta *A katonai lelkészet az Osztrák-Magyar Monarchia közös hadseregében (haditengerészeténél) és a Magyar Királyi Honvédségénél* című munkájában a katonai lelkészetre vonatkozó szabályokat. Ebben röviden kitért a tábori püspökség felállításának előzményeire is.⁷ Schrotti Pál 1915-ben megjelent cikkében kiemelte, hogy a tábori püspök nagyobb eréllyel védhette meg a tábori papság érdekeit vagy utasíthatta vissza a megyéspüspökök jogtalan követeléseit, mint a legfőbb tábori főpap.⁸ A protestáns tábori lelkészség történetével foglalkozó szerzők, pl. Taubinger Rezső, Dezső László, Csohány János, Julius Hanakhoz hasonlóan, nem tértek ki a tábori püspökség megalapításának körülményeire.⁹ A jezsuita rend felszámolásának, illetve az Udvari Haditánácsnak a szerepét emelte ki Borovi József is 1992-ben megjelent, *A magyar tábori lelkészet* című könyvében.¹⁰

A cs. kir. tábori püspökség történetének kutatása során mindeddig főként a püspökségre vonatkozó jogszabályok feltárása, illusztrálása, illetve egyes részletkérdések tisztázása történt meg, a levéltári források zömét még nem dolgozták fel a történészek. Ezért indokoltnak tűnt, hogy elsősorban a bécsi hadi levéltárban található iratokra alapozva megpróbáljam feltárni e különleges téren működő püspökség megalapításának előzményeit is.

Munkám során számos kollégától és több alapítványtól kaptam támogatást. Külföldi kutatásomat a Klebelsberg Kuno-ösztöndíj, illetve a Habsburg-kori Ku-

² BIELIK, 1901. 31–40.

³ KERCHNAWE, 1938. 7.

⁴ HANAK, 1974. 31–34.

⁵ KOSTELECKY, 1991. 15–17. A szerző a tanulmányt kéziratban is rendelkezésemre bocsátotta, amiért ezúton is köszönetet mondok.

⁶ GRÖGER–HAM–SAMMER, 2001. 29.

⁷ MELICHÁR, 1899. 13–232.

⁸ SCHROTTI, 1915. 568.

⁹ TAUBINGER, 1930. 568.; DEZSŐ, 1941. I. k. 49.; CSOHÁNY, 1994. 26.

¹⁰ BOROVI, 1992. 29–34.

tatások Közalapítvány ösztöndíja tette lehetővé. Köszönettel tartozom a jegyzetekben szereplő valamennyi intézmény dolgozóinak segítségéért és fáradtságos munkájáért is.

2. A tábori lelkipásztori szervezet fejlődése a XVI–XVII. században

Az állandó hadseregek megszervezése előtt nem volt szükség külön katonai lelkészetre, mert a katonák lelki szükségleteiről a bandériumokat vezető püspökök, illetve a táborukat követő papok is gondoskodhattak. A katonaság kaszárnyákba vezénylésével, a több százezres, állandó hadseregek létrehozásával azonban megváltozott a helyzet. I. Miksa (1493–1519) uralkodásáig tehát a tábori lelkipásztorok csak a hadjáratok idejére megszervezett, ideiglenes tevékenység volt. A XVI. században viszont már a zsoldoshadseregek minden egyes zászlóaljában szolgáltak tábori lelkészek is.¹¹

A XVI. században a tábori lelkipásztorok fejlődése új lendületet kapott azáltal, hogy egy segédpüspököt (*Generalvikar*) az Apostoli Szék delegátusaként a hadsereghez rendeltek. A császári hadsereg egyik első helynöke az 1554-ben kinevezett Anton Brus volt, aki később a prágai érseki széket is elfoglalhatta. A háborút mind a tisztek, mind a közkatonák tulajdonképpen üzleti vállalkozásnak tekintették. Az ezredparancsnok, akinek megbízásából toborzás útján kiállították az ezred állományát, széleskörű jogokkal rendelkezett a katonák fölött. Nemcsak szabályzatot adhatott ki, hanem előléptetési és elbocsátási joga is volt, házassági engedélyt adhatott, és fegyelmi ügyekben is eljárhatott. A XVII. században már valamennyi ezred egy-egy plébániát alkotott. Így azután az sem meglepő, hogy 1805-ig az ezredlelkészeket szintén az ezredparancsnok fogadta fel. Jogositványai jelentős részét (az egyházi joghatóság kivételével) a későbbiekben a központi katonai igazgatás vette át.¹²

A tábori lelkészek tehát a XVI–XVII. század fordulóján egy püspöki helynök alatt szolgáltak, aki azonban csak a háború idejére rendelkezett a szükséges egyházi hatalommal, békében a tábori lelkészi szervezet felbomlott, és a katonák ismét az illetékes megyéspüspökök joghatósága (*jurisdictiō*) alá kerültek. A XVII. század első felében a katolikus erkölcsiség – a hadlelkészek erőfeszítései ellenére – háttérbe szorult a Habsburg Birodalom hadseregében. Ebben valószínűleg az is szerepet játszott, hogy a püspökhelyettesek gyakran váltották egymást, sőt, előfordult, hogy hosszú ideig nem is neveztek ki vikáriust. A harmincéves háború (1618–1648) időszakából több apostoli tábori helynök nevét ismerjük (Heinrich Fastroyd arbei püspök, Georg Hammer magdeburgi címzetes püspök, Anton Marenzi pedenai érsek). Ezekben az években jezsuitákat bíztak meg, hogy főlelkészként (*superior*) felügyeletet gyakoroljanak egy-egy hadsereg jezsuita papjai fölött. Joghatóságuk azonban csak az adott hadseregnél szolgálatot teljesítő rendtársaikra terjedt ki. Marenzi egy, 1641-ben Lipót főherceghez intézett emlékiratban

¹¹ MELICHÁR, 1899. 24.

¹² GRÖGER–HAM–SAMMER, 2001. 16–18.

tájékoztatta a császári seregek fővezérét arról, hogy milyen rendetlenség uralkodik a tábori lelkészek körében, illetve, hogy milyen mélyre süllyedt az erkölcsiség a hadseregben. A bajok fő okát abban látta, hogy már régóta nem alkalmaztak apostoli tábori helyettest a hadseregben. A problémák megoldása érdekében 1641. április 22-én közétette a tábori lelkészek szervezeti szabályzatáról és az ezredesek kötelességeiről szóló javaslatát.¹³

A harmincéves háborút követően kialakuló új európai erőviszonyok közepette egyes uralkodók – a korábbi szokásokkal ellentétben – békeidőben is fegyverben tartottak bizonyos számú lovas és gyalogezredet. Lényegében ez történt a Habsburg Birodalomban is, ahol ekkorra már kialakult az a központi intézményrendszer, amely alkalmas volt a hadügyi szabályozás feladatainak folyamatos ellátására. A haderőt legfőbb szinten működtető Császári Udvari Haditanács mellett az ellátásról a Hadügyi Élelmezési Hivatal, majd a Főhadbiztosság, a fenntartás költségeiről pedig az Udvari Kancellária intézkedett. Ezek a változások természetesen befolyásolták a tábori lelképásztorkodás lehetőségeit és feladatait is.¹⁴

Ez az időszak fordulópontot jelentett a Habsburg Birodalom tábori lelképásztorkodásának történetében is. III. Ferdinánd császár (1637–1657) az 1642. évi hadjárat szerencsétlen kimenetelét összefüggésbe hozta azzal, hogy a hadseregben belüli elhanyagolták a vallásos életre vonatkozó parancsokat, és a tábori lelképásztorkodás hatékonyabb szervezésével igyekezett elfordítani magától „Isten büntetését”. A császár VIII. Orbán pápához (1623–1644) fordult segítségért, és arra kérte, hogy a császári hadsereg lelkészetének irányítását a jezsuitákra bízva. A pápa 1643. szeptember 18-án kelt brévéjében a háború idejére a császár gyóntatójára ruházta át a császári hadsereg fölötti püspöki joghatóságot oly módon, hogy az már nemcsak a katonákra terjedt ki, hanem azokra is, akik a táborban élnek, illetve azt követik (*qui in castris degunt et castra sequuntur*).¹⁵

Ettől kezdve egészen a jezsuita rend 1773-ban bekövetkezett feloszlatásáig a császár mindenkor jezsuita gyóntatója gyakorolta a császári hadsereg fölötti joghatóságot. Székhelye Bécs volt, ellátását pedig az udvar biztosította. A császár gyóntatója azonban többnyire az uralkodó mellett maradt, ő pedig csak kivételesen volt jelen a csatatéren, így a hadsereghez helyetteseket, úgynevezett tábori főpapokat (*Feldsuperiore*) rendeltek, akik nemcsak az alájuk rendelt tábori lelkészekkel törődtek, hanem a beteg és sebesült katonák főfelügyeletét is ellátták. Ezzel kezdetét vette az önálló tábori lelkészi hierarchia kifejlődése.¹⁶

Szintén III. Ferdinánd utasítására szervezték meg a tábori missziót, amelynek vezetője, Peter Puschmann SJ Superioriként irányította a feladatban részt vevő jezsuita atyák munkáját. Mivel a többi rend sértve érezte jogait ezáltal, Puschmann felterjesztésére kineveztek mellé egy általános helyettest (*Generalvikar*), akinek a joghatósága a háború ideje alatt a tábori misszió kivételével valamennyi tábori

¹³ BOROVI, 1992. 21.

¹⁴ ZACHAR, 2004. 17–19.

¹⁵ BIELIK, 1901. 21.

¹⁶ KERCHNAWE, 1938. 3.

papra kiterjedt. 1648-tól, a harmincéves háború végétől 1657-ig békésebb időszakot élt a Habsburg Birodalom. Ennek megfelelően az általános helynöki hivatalt feloszlatták, és a tábori misszió is beszüntette tevékenységét. Az ezredeknél alkalmazott tábori papok fölötti joghatóságot újra a megyéspüspökök gyakorolták, az 1643-as bréve azon kitételére hivatkozva, hogy a császár gyóntatója csak a háború idejére rendelkezik felhatalmazással.¹⁷

3. A tábori papság joghatóságának körülhatárolása és kiszélesítése

E korszak részletes ismertetését mellőzve, csupán az egyházi keretekben bekövetkezett lényeges változásokra szeretnék utalni. I. Lipót (1657–1705) trónra lépésével újabb háborús időszak vette kezdetét a birodalom történetében. Az egyházmegyes papság és a tábori lelkészek közötti joghatósági súrlódások miatt a császár kénytelen volt a pápához fordulni és arra kérni, hogy a tábori lelkészek joghatóságát a békés időszakokra is kiterjeszthessék. A kérésnek megfelelően a pápa 1689-ben a császári hadseregre nézve a béke idejére is felruházta a bécsi nunciust a püspöki joghatóság gyakorlásának jogával, amit az átadhatott a császár gyóntatójának. A császár gyóntatója így az ausztriai hadsereg apostoli főpapjaként (*Exerituum Austriacorum Apostolicus Capellanus Major*)¹⁸ immár állandó egyházszéki hatalommal rendelkezett a hadsereg fölött.¹⁹

XI. Kelemen (1700–1721) 1712. június 28-án és 1720. június 20-án, XIII. Ince (1721–1724) 1722. szeptember 25-én, majd XIV. Benedek (1740–1758) pápa 1741. március 10-én kiadott bréveje a császári hadsereg egészét kivették a rendes püspöki joghatóság alól, és a legfőbb tábori főpap joghatósága alá rendelték. 1720-tól kezdődően az apostoli tábori helynökök már a böjti előírások alól is adhattak felmentéseket. Ezekre a pápai döntésekre azért volt szükség, mert a megyéspüspökök nem akarták elismerni az apostoli tábori helynök joghatóságát, és azt követelték, hogy a tábori papság tőlük nyerje el a szükséges *jurisdictiá*t. Ellenállásukat jövedelmük csökkenése is fokozta. Mindezek a súrlódások szükségessé tették a joghatósági viszonyok pontos elkülönítését.²⁰

Jelentős sikereket ért el a tábori lelkipásztorkodás kiépítése terén VI. Károly császár (1711–1740; III. Károly néven magyar király) gyóntatója, dr. Georg Tönnemann (1659–1740) SJ is. Tönnemann Vesztfáliából származott, a Lotharingiai-család gyóntatójaként került a bécsi udvar közelébe, majd 1712-től 1740-ig a császár mellett teljesített szolgálatot.²¹ Ő kezdeményezte, hogy a pápák kibővítésék és megszilárdítsák a legfőbb tábori főpap joghatóságát, továbbá kieszközölte számára, hogy a böjti előírások alóli felmentés jogát. Ennek megfelelően pedig

¹⁷ BIELIK, 1901. 24–25.

¹⁸ Németül: *Groß Kapellan (Großkaplan)*. A továbbiakban – annak érdekében, hogy megkülönböztessük a tábori főpaptól (*Feldsuperior*) – a „legfőbb tábori főpap” kifejezéssel adjuk vissza a *capellanus major (castrensis)* titulust.

¹⁹ BIELIK, 1901. 26–27.

²⁰ MELICHÁR, 1899. 25.

²¹ LUKÁCS, 1987/88. III. k. 1720.

böjti napokon – a pénteki, szombati napok, illetve a Nagyhét kivételével – is engedélyezte a katonáknak a húsételek, a tejtermékek és a tojás fogyasztását. A tábori papok feladata volt, hogy a böjti időszak előtt tudassák a hadsereg tagjaival a felmentés okát, illetve hogy adják át nekik magát a *dispensatiá*.²²

Az utolsó legfőbb tábori főpap a bécsi származású dr. Ignaz Kampmiller SJ (1693–1777) volt. Tanulmányainak befejeztével néhány évig Grazban tanított, majd 1728-ban visszatért szülővárosába, ahol 1736-ban udvari szolgálatba lépett: nevelőként alkalmazták a császári udvarban. Hivatalosan Magyarország és Csehország királyának papja volt, majd 1761-ben császári gyóntatóvá léptették elő. Mária Terézia (1740–1780) már trónra lépését megelőzően is nála gyónt, ami komoly befolyást biztosított Kampmiller számára.²³

1740-ben, Tönnemann halálát követően nevezték ki legfőbb tábori főpappá. Kampmiller egyik fő céljának tekintette, hogy világosan elkülönítsék a hadlelkészek és a polgári jogállású egyházmegyes papok, valamint a szerzetesek joghatóságát, és ezzel elejét vegyék a további konfliktusoknak. Ennek érdekében az 1752. augusztus 12-én, majd 1771. február 9-én kelt császári rendeletek pontosan meghatározták a katonai lelkészek jogkörét. A rendezés alapelve szerint az egyházi joghatóság (szentségek kiszolgáltatása, temetés, esketés stb. joga) a mozgó hadsereghez (*ad militiam vagam*) tartozó katonáknál a tábori lelkészeket, míg az álló hadsereg esetében a polgári jogállású egyházmegyes papokat és szerzeteseket illeti. A határvonalak kijelölése természetesen nem volt egyszerű feladat, ráadásul az évtizedek során folyamatosan változott is a tábori papság joghatósága.²⁴

Az 1752-ben kiadott rendelet szerint a mozgó hadsereghez tartoztak az ezredek (kivéve a határőrezredek), a tábori főlelkészek, a várlelkészek, a nagy- és a kisvezérkar, valamennyi szolgálatot teljesítő, illetve a harctérre vezényelt tábornok, a hadsereghez rendelt tábori hadi kancellária, a tábori hadbiztosság, a tábori élelmezési hivatal, a tábori élelmiszer-szállítók, a hadi pénztár, a tábori posta, a tábori tüzérségnél alkalmazottak, a műszaki alakulatok, a szekereszet, az utászok a törzsükkel együtt, a hidászok és végül mindenki, akit jövőbeni hadi szolgálatra vesznek fel, oktatnak, illetve azok, akik ilyen szolgálatot teljesítenek.²⁵ Ennek ellenére a plébánosok általában arra törekedtek, hogy a tábori papok szigorúan csak a kaszárnyák falain belül gyakorolhassák joghatóságukat.²⁶ Kampmiller ellenállt ugyan az egyházmegyes papság ezen törekvésének, de a civilekre nem akarta kiterjeszteni a joghatóságát. 1754. február 22-én ezért azzal a kéréssel fordult az uralkodóhoz, hogy csak a kétségkívül a mozgó katonasághoz sorolható személyeket utalja joghatósága alá. Kérése meghallgatásra talált, de ez sem akadályozhatta meg a tábori papság *jurisdictió*jának kiszélesítését.²⁷

²² GRÖGER–HAM–SAMMER, 2001. 25–26.

²³ LUKÁCS, 1987/88. II. k. 678.

²⁴ LEONHARD, 1842. 18.

²⁵ BIELIK, 1901. 36.

²⁶ ÖStA KA HKR FV Kt. 1. 1755:61.

²⁷ ÖStA KA HKR FV Kt. 1. 1754: 42–43.

Szűk húsz évvel az 1752-es rendeletet követően a tábori lelkészek joghatóságát már – többek között – kiterjesztették a várparancsnokokra és törzsükre, a három testőrgárdára, a ruházati bizottmányra, a bécsújhelyi kadétokra és a katonai műszaki főiskolára, a helyőrségi hadbíróságokra, a helyőrségben lévő tüzérségre, a haditengerészet egységeire, valamennyi érintett feleségeire (de özvegyeire, illetve árváira már nem) és szolgálóra is. Ez is mutatja, hogy Mária Terézia és a birodalom kormányzata jelentős mértékben támogatta az önálló tábori lelkészi joghatóság kialakulását és kiterjesztését.²⁸

A magyar nemesi testőrséget például már 1760-ban a legfőbb tábori főpap joghatósága alá rendelték. A haditanács leirata hangsúlyozta, hogy a császári felség a magyar nemesi testőrséget a katonaság részének tartja. A testület felállítását valamennyi örökös tartományban kihirdették és elismerték, a testőrség az Udvari Haditanács parancsnoksága és ezzel együtt a katonai vikárius joghatósága alá tartozott.²⁹

Az álló katonasághoz sorolták az 1770-es évek elején a nyugalmazott tiszteket, a haditörvényszékek állományát (ha más oknál fogva nem tartoztak a mozgó hadsereghez), a rendőrség állományát, a bécsi orvos-sebészeti főigazgatóságot, a katonai kórházak személyzetét, a sebészeket (feltéve, hogy intézetüknél nem alkalmaznak tábori lelkészt), a katonai gyógyszerházak és a raktárak személyzetét, a hernalsi katonai leánynevelő intézetet, az ágyúkészítő műhelyek és a lőporgyárak személyzetét, a katonai intézetek és a kaszárnyák gondnokait, mestereit és fogadóit, a katonák özvegyeit és árváit, továbbá az eddig említettek nejét, gyermekeit és szolgálóit.³⁰

A megyéspüspököket azonban nem nyugtatta meg az új szabályozás, és igyekeztek továbbra is joghatóságuk alá vonni az adott településeken, főként a városokban állomásozó katonaságot. Az 1752. augusztus 16-án kiadott császári rendelet ellen többek között a brüsszeli érsek, továbbá a churi, trieri, konstanzi és az egri püspök is tiltakozott. Sztojka Zsigmond Antal erdélyi püspök például az 1753. április 4-én kelt dekrétumában egyenesen interdiktummal fenyegette meg a Kolozsvárott állomásozó tábori lelkészt, mert az – véleménye szerint – plébánosi jogokat bitorolt: megáldotta a katonák szállását, illetve a városi temetőben ünnepélyesen eltemetette Thomas Jelenek péket.³¹ A tábori lelkészt végül csak Mária Terézia királynő erélyes közbelépése mentette meg az egyházi fenytől.³²

Az egyházmegyékben tevékenykedő plébánosok az ordináriusok támogatásával megkísérelték visszaszerezni korábbi befolyásukat. A philippsburgi plébános például 1753-ban nemcsak áldoztatta a katonákat, hanem a temetés, az áldás, és a keresztelés jogát is magának tartotta fenn. A legfőbb tábori főpapot ráadásul a vetési ezred protestáns katonái is bosszantották, akik – az érvényben lévő rendel-

²⁸ EXTRACTUS RESOLUTIONUM, 1846. 65–69.

²⁹ ÖStA KA HKR FV Kt. 1. 1760:127.

³⁰ EXTRACTUS RESOLUTIONUM, 1846. 65–69.

³¹ [Sztojka] Zsigmond Antal Gáll András S. J-nek. Gyulafehérvár, 1753. április 4. ÖStA KA HKR FV Kt. 1. 1753:29.

³² BIELIK, 1901. 38.

kezések ellenére – nyilvános istentiszteleteken vettek részt, sőt, a protestáns lelkészeket beengedték a katonai kórházba is. A kassai plébános ellenállását az egri püspök is támogatta: a harcias pap ugyanis akadályozta, hogy az orsolyita apácák templomában a katonaság számára prédikációkat tartsanak, és minden alkalommal határozottan tiltakozott a tábori pap jelenléte ellen, ha az civilekkel adott össze katonai joghatóság alatt álló személyeket.³³

1770-ben Hartmann brünni tábori főpap és az olmützi konzisztórium folytatótt elkeseredett vitát arról, hogy kik is tartoznak az úgynevezett mozgó hadsereghez.³⁴ A *jurisdictio* konfliktusok a XVIII. század végéig nem is szűntek meg teljesen. 1771-ben Lipótváron a várlelkésznek, Ignatz Ramschnak és a helyi plébánosnak, Adam Florian Pichlernek támadtak konfliktusai. Az első nézeteltérés 1769. szeptember 3-án keletkezett, amikor egy Miksa vértés ezredben szolgáló közlegény, Wentzel Novak leesett a lováról. Mivel állapota súlyosnak tűnt, a társai rögtön papért küldtek, és a várlelkész távollétében a városi plébániára is elmentek. Eközben megérkezett Ignatz Ramsch várlelkész is, aki rögtön a hozzáietett és figyelmeztette a szentgyónás szükségességére, a betegek kenetének szentségét azonban – mivel állapota nem követelte meg – nem szolgáltatta ki neki. Időközben a plébániáról is megérkezett a pap, de a várlelkész nem tartott ígényt a segítségére. A tábori pap, illetve a plébános annyira megsértődött az eset miatt, hogy végül a központi kormányzások beavatkozására volt szükség.³⁵

Amint azt a fentebbiek is alátámasztják, különösen sok vizály forrását jelentették a katonák és civilek közötti házasságkötések. 1752. augusztus 16-án a császár elrendelte, hogy egy katonai és egy polgári személy házassága esetén az esketést (*Copulations-Act*) a tábori lelkész végezze a civil lelkész jelenlétében, a díjon pedig osztozzanak meg.³⁶ 1753–1754-ben azonban úgy módosították a rendeletet, hogy abban az esetben, ha a katonajegyes polgári személlyel köt házasságot, és a tábori pap nincs helyben, a helyi plébános is összeadhatja a házasulandókat. Ha a tábori pap helyben van, az ő feladata az esketés, a díjat azonban meg kell osztania a helyi plébánossal. Ugyanakkor a katonasághoz tartozó férfiak az illetékes tábori pap engedélye nélkül nem házasodhatnak. Már itt utalnunk kell arra, hogy a császári hadsereg vikáriusának kellett foglalkoznia az úgynevezett anyakönyvi ügyekkel is, amelyek többnyire a házasságkötéssel kapcsolatos problémákat jelentettek.³⁷

4. A tábori püspökség szervezetének előzményei

A tábori püspökség megalakulása szempontjából fontos előzmény volt az állandó székhellyel rendelkező főpapi hivatalok megszervezése. Amint korábban utaltam

³³ ÖStA KA HKR FV Kt. 1. 1753:23–25.

³⁴ ÖStA KA HKR FV Kt. 2. 1770:222. Brünnben 1769-ben alapítottak tábori főpapi hivatalt. ÖStA KA HKR FV Kt. 1. 1769: 215.

³⁵ ÖStA KA HKR FV Kt. 2. 1771:234.; 242.

³⁶ LEONHARD, 1842. 19.

³⁷ ÖStA KA HKR FV Kt. 1. 1753:27.; BIELIK, 1901. 39–40.

rá, már a harmincéves háború során is alkalmaztak tábori főlelkészeket. 1643-tól – amikor a püspöki joghatóságot átruházták a császár gyóntatójára – kezdve a császár a hadjárat idejére valamennyi hadsereghez nevezett ki tábori főlelkészt (*Feldsuperior*), aki a vikáriustól, vagy a bécsi nunciustól kapta *jurisdiktio*s jogait. A főlelkészek felügyelték és irányították az adott hadsereg tábori papjainak a munkáját, sőt, személyi kérdésekben is eljárhattak. A XVIII. században azután sorra alakultak az egyes Habsburg tartományok, illetve országok központjaiban olyan, a jezsuiták által adminisztrált tábori főlelkésségek, amelyek már nem egy hadsereghez, hanem egy adott területhez kötődtek, és nemcsak a háborús időszakokban, hanem béke idején is fennálltak. Már VI. Károly császár gyóntatója, dr. Georg Tönnemann SJ szervezett ilyen hivatalt 1720-ban. Németalföldön 1742-ben ilyen minőségben kapott kinevezést Peter Miehl SJ, Erdélyben pedig 1750-től Joseph Gallob SJ. Az erdélyi katonai egyházkerület megszervezésével egy időben került sor a magyarországi és a csehországi (1751–1752),³⁸ valamint az itáliai (1763) és a galíciai (1770) kerületek megszervezése.³⁹ 1753-ban a prágai tábori főpap tiszteire Carolus Arnold SJ, a budaira pedig Christophorus Mayr SJ volt Kampmiller jelöltje.⁴⁰ A tábori főpapok kinevezésére a legfőbb tábori főpap tett javaslatot, amelyet a haditanács többnyire elfogadott.⁴¹

A prágai főlelkésség megszervezését elrendelő parancs bizonyos nehézségekkel, illetve az ügyek késedelmes elintézésével indokolta azt az intézkedést, amely ellentétes volt az uralkodó szándékával és a katonai szolgálatot is hátrányosan érintette. A legfőbb tábori főpapot ezért felszólították, hogy „mindaddig, ameddig a körülmények megkövetelik, egy önálló *Pater Superior Militaris* alkalmazzon Prágában”, aki a katonai alapból évi 60 forintot az élelmezés, további 40 forintot pedig a hivatalos levelezése költségeinek fedezésére kapott. Joghatósága kiterjedt Csehországra, Morvaországra és Sziléziára. Hasonló indokokkal szervezték meg a magyarországi *superioratus* is, amely Magyarországon kívül Szláviát is magába foglalta. Díjazása megegyezett a prágai főpapéval. A fentiek alapján elmondható, hogy ekkor a főpapi hivatalt ideiglenes jelleggel, a tervezett háború (hétéves háború) időszakára állították fel.⁴²

Miután 1763. február 15-én, a hubertusburgi békével lezárult a Poroszország elleni háború, és Szilézia továbbra is Poroszország birtokában maradt, dr. Ignatz Kampmiller SJ legfőbb tábori főpap a haditanácshoz fordult és indítványozta,

³⁸ A magyarországi főpapi hivatal megszervezését a szakirodalom többnyire 1757-re teszi, maga Bielik is ezzel az évvel kezdte a hivatal betöltőinek névsorát (BIELIK, 1901. 44.). Ennek ellenére biztos, hogy ezt megelőzően is működött Budán (ahogyan Prágában is) főpapi hivatal, hiszen fennmaradt az a haditanácsi leirat, amely 1751-ben elrendelte azok felállítását. Továbbá Szegedi János SJ 1757-es kinevezése során a haditanácsi leirat egyértelműen utalt elődjére, Chrystoph Mayr SJ munkásságára. ÖStA KA HKR FV Kt. 1. 1752:10, 1757:117. Lukács László is megerősíti Chrystoph Mayr tábori főpapi szolgálatát, ő 1752-t jelöli annak kezdő időpontjaként. LUKÁCS, 1987/88. II. k. 967.

³⁹ BIELIK, 1901. 41–44.

⁴⁰ ÖStA KA HKR FV Kt. 1. 1753: 35.

⁴¹ ÖStA KA HKR FV Kt. 1. 1766:179.; 1767:205.; 206.; Kt. 2. 1770:230.; 231.

⁴² ÖStA KA HKR FV Kt. 1. 1752:10.

hogy Magyarországon, Erdélyben, Csehországban és Itáliában működő tábori főpapokat békeidőben is alkalmazzák. Mint írta, a császári parancsnak megfelelően Magyarországon, Csehországban, Itáliában és Erdélyben külön tábori főpapokat alkalmaztak, akik az ezredeknél található valamennyi tábori pap fegyelmére és rendjére felügyeltek, továbbá *jurisdiktio*s konfliktusok esetén óvták a katonai lelkeszi joghatóságot és a pápai privilégiumokban biztosított jogokat. A legfőbb tábori főpap úgy érezte, hogy tevékenységük békeidőben is hasznos lehet, ezért a szükséges lépések megtételét kérte a haditanácstól.⁴³

Válaszában a haditanács biztosította arról, hogy már intézkedtek az új tábori lelkészek alkalmazásáról, illetve fizetésük folyósításáról.⁴⁴ A vikárius személyi javaslatait figyelembe véve már 1763 nyarán újra alkalmaztak tábori főlelkészeket. Itáliába Peter Radoičevich SJ, Prágába Wenzel Balans SJ, Erdélybe Anton Gallob SJ, Magyarországra pedig Paul Walter SJ, a budai jezsuita kollégium egykori rektora kapott megbízást.⁴⁵ Az állandó tábori főpapi hivatalok kialakulásával párhuzamosan háborús helyzetben továbbra is alkalmaztak a hadseregekben tábori főpapokat (*qua-Feldsuperior*). A hétéves háború kezdetén, 1756-ban például a haditanács kezdeményezésére Anton Pettauert nevezték ki jezsuita tábori főpapnak a Csehországban állomásozó hadsereghez.⁴⁶ Szintén a hétéves háborúban alkalmazták a Piccolomini herceg parancsnoksága alatt álló hadseregben Hieronymus Schlauerspach jezsuita atyát helyettes tábori főpapként. A tábori főpapok névsorának áttekintése megerősíti a korábbi szakirodalom állásfoglalását is, amely szerint 1773-at megelőző időszakról mint a tábori lelképásztorkodás jezsuita korszakáról beszélhetünk. Nemcsak az uralkodó egyik gyóntatója, a hadlelkészek legfőbb elöljárója volt a jezsuita rend tagja, hanem az ismert tábori főpapok döntő többsége is.⁴⁷

A tábori püspökség szervezetének kiépülésében fontos előzménynek számít a tábori konzisztórium megjelenése is. A haditanács már 1743-ban Kampmiller mellé rendelt egy konzisztóriummal rendelkező, jogtudós munkatársat, akinek évi 100 forint fizetést biztosított.⁴⁸ Az 1750-es években pedig már bizonyíthatóan működött mellette egy bizottság, amely többek között a katonai házassági ügyekkel foglalkozott. Ezt 1766-ban már tábori konzisztórium (*Consistorium Castrense*) néven említették az egyik iratban.⁴⁹

A házassági ügyek megjelenése a katonai adminisztrációban közvetlen összefüggésben állt az állandó hadsereg kialakulásával. A zsoldos katonáknak jogában állt az adott hadjárat alatt megházasodni, és családjukat magukkal vihették a hadjáratokba is. A zsoldosseregeket ráadásul a háborúk befejezését követően feloszlatták, így a legénység rövidebb ideig szolgált egy adott egységben. Az állandó

⁴³ ÖStA KA HKR FV Kt. 1. 1763:144.

⁴⁴ ÖStA KA HKR FV Kt. 1. 1763:145.

⁴⁵ ÖStA KA HKR FV Kt. 1. 1763:146.

⁴⁶ ÖStA KA HKR FV Kt. 1. 1756:88.; 89.

⁴⁷ ÖStA KA HKR FV Kt. 1. 1756: 92–93.

⁴⁸ ÖStA KA HKR FV Kt. 1. 1743:4.

⁴⁹ ÖStA KA HKR FV Kt. 1. 1766:187.

hadsereg megszervezése során a katonákat kaszárnyákba vezényelték, a korábban nők által ellátott feladatokat pedig speciális, nem harcoló testületek vették át (egészségügy, hadtáp stb.). 1682-ben I. Lipót úgy rendelkezett, hogy a közlegények csak előjáróik engedélyével házasodhatnak. A az 1750-ben kiadott, a katonai házasságokat szabályozó rendelet is a Mária Terézia alatt megvalósított reformok sorába illeszkedett.⁵⁰

A katonacsaládok szerepét meglehetősen ambivalensen ítélték meg a hadsereg vezetői. A polgári életvitel ugyanis rontotta a katonai morált, amihez az is hozzájárult, hogy a családos katonák kevésbé önfeláldozóan harcoltak, mint nőtlen társaik. A tisztek nagyobb hányada és a legénység esetében a zsold összege nem tette lehetővé egy család eltartását, ráadásul az özvegyek követeléseai állandó fenyegetést jelentettek a katonai kincstár számára. A mérleg másik serpenyőjébe került viszont az a tény, hogy a katonacsaládok részben biztosították a tisztikar utánpótlását.⁵¹

Megoldásként az állam nemcsak a közlegények, hanem a tisztek házasodását is korlátozni kezdte. Már 1750-ben rendeletet adtak ki, amely szerint az ezredtulajdonos, illetve az ezredparancsnok engedélye nélkül a főtisztek nem köthettek házasságot.⁵² 1753-tól kezdve kiskorú tisztek házasságkötése esetén a gyám jóváhagyása mellett a katonai előjárók beleegyezését is megkövetelték.⁵³ 1756-ban egy újabb uralkodói rendelet kimondta, hogy az ezredtulajdonos, illetve az ezredparancsnok tudta nélkül megkötött katonai házasságokat mind világi, mind egyházi szempontból érvénytelennek kell tekinteni.⁵⁴ 1767-ben elrendelték, hogy házasság esetén az engedély fejében a tiszteknek kauciót kell letenniük rangjuktól függő összegben.⁵⁵ 1768-ban a ezt a kötelezettséget kiterjesztették a törzstisztekre is,⁵⁶ 1771. április 17-én pedig azokra is, akiket már nyugdíjaztak, illetve szolgálaton kívül helyeztek, amennyiben nem mondtak le jövőbeni aktiválásuk lehetőségéről. A rendelet kiadását az indokolta, hogy sok tiszt házasságkötése idejére nyugalmazását kérte, hogy megmeneküljön a kaució kötelezettsége alól, majd ismét aktiváltatta magát.⁵⁷

5. A tábori papság feladatai

A szervezeti keretek átalakulását tükrözték a tábori papság számára kibocsátott rendeletek is. Számukra kezdetben csak az ezredköteléken belül léteztek előírások, majd a XVIII. században először 1712-ben dr. Georg Tönnemann SJ, majd 1761-ben dr. Ignaz Kampmiller SJ adott ki rendeleteket. Ezekkel főként az anya-

⁵⁰ MÜLLER, 1980. 2–19.

⁵¹ DEÁK, 1993. 178.

⁵² ÖStA KA HKR FV Kt. 1. 1750:8.

⁵³ MÜLLER, 1980. 30–31.

⁵⁴ ÖStA KA HKR FV Kt. 1. 1756:76.

⁵⁵ ÖStA KA HKR FV Kt. 1. 1767:194.

⁵⁶ ÖStA KA HKR FV Kt. 1. 1768:211.

⁵⁷ MÜLLER, 1980. 30–31.

könyvvezetést igyekeztek egységesíteni, illetve elejét venni az előforduló visszaéléseknek. Az ezredesek által kiadott szabályzatok, – pl. Daun gróf 1733-ban kelt rendelete – szabályozta az ezredlelkész feladatait, öltözködését, illetve függelmi viszonyait, valamint biztosította a felé irányuló tisztelet megadását.⁵⁸

A tábori papság helyzetének rendezése során fontos lépés volt 1754-ben a hadlelkészek rangjának, fizetésének, illetve az ezreden belüli helyzetének a meghatározása. A rendelet szerint mindenki köteles volt illő tisztelettel viselkedni a tábori lelkészekkel, akik a havi kimutatásokban közvetlenül a legfiatalabb őrnagy után következtek. A sorgyalogezredeknel legalább évi 124 forint, a lovasságnál pedig minimum 100 forint zsoldban részesültek.⁵⁹ A XVIII. század közepén egy sorgyalogezredben szolgáló káplán 34–39 forintot, egy lovasságnál szolgáló 30,20–36,20 forint zsoldot kapott havonta, attól függően, hogy járt-e neki az adott ezredtől pótlék is. Ezt az összeget sem kapták azonban mindig időben kézhez az érintettek. A hatóságok 1755-ben a freiburgi helyőrség tábori papjának havi 25 forintos illetményét csak a legfőbb tábori főpap véleményének kikérését követően folyósították, és ez az adott évben nem is számított egyedi esetnek.⁶⁰

A fizetés alapját az úgynevezett száj- és lóporció alkotta, amelyet készpénzre számoltak át, és – háborús helyzet kivételével – készpénzben folyósítottak. Kampmiller 1756-ban eredménytelenül sürgette a haditanácsnál az úgynevezett harmadik lóporció természetbeni kiszolgáltatását.⁶¹ A tábori papok állandóan panaszkodtak alacsony fizetésük miatt, és azt bizonygatták, hogy az adott havi juttatásukból már nem tudnak megélni. Ebben lehetett is némi igazság, mert – noha az ezred törzséhez tartoztak – ellátmányuk inkább egy őrmesterével volt egyenértékű.⁶² Az 1750-es években folyamatosan emelkedtek a juttatásaik, és az ezredesek többségénél fizetésük megközelítette a 300 forintot. Az 1760-as években jelentkező gazdasági válság a hadsereg kiadásainak a korlátozásához vezetett, és ezt a tábori papok illetménye is megsínylette: 1778-ban ismételten csak évi 150 forint zsoldban részesültek.⁶³

1753 előtt a tábori papok bevételeit a közkatonák hagyatékai is növelték. A közlegények pénzbeli hagyatékát gyakran misékkal, vagy más járandóságokkal fizették ki, 1752. július 4-én azonban a haditanács tudatta a legfőbb tábori főpappal, hogy az uralkodó betiltotta a hagyatékok ilyen jellegű ellentételezését, és ettől kezdve azokat egy katonai rokkantak számára létrehozott alapítványba kellett befizetniük. Hiába tiltakozott Kampmiller, a hadlelkészek ezen jövedelemforrása majdnem teljesen elapadt.⁶⁴ 1753-tól minden tábori papnak az adott ezredben

⁵⁸ BORÓVI, 1992. 27–28.

⁵⁹ ÖStA KA HKR FV Kt. 1. 1754:30.

⁶⁰ ÖStA KA HKR FV Kt. 1. 1755:61.; 62.; 67.

⁶¹ ÖStA KA HKR FV Kt. 1. 1756: 96.; 97.

⁶² GRÖGER–HAM–SAMMER, 2001. 33.

⁶³ UJHELYI, 1914. 323–324.; BIELIK, 1901. 72.

⁶⁴ ÖStA KA HKR FV Kt. 1. 1752: 12–13.

elhunyt katolikus katonákért havonta két misét kellett mondania, amiért az ezredpénztárból évente 12 forintot kapott.⁶⁵

Szintén a tábori papok bevételeit növelte az úgynevezett stóladíj, egy olyan egyházi adó, amelyet az egyes egyházhivatali funkciók igénybevétele után kellett a plébániához tartozó híveknek az illetékes pap részére leróni. Katonák esetében stóladíj-köteles volt a keresztelés, a házassági kihirdetés és esketés, valamint a temetés.⁶⁶ Ahogyan már korábban utaltam rá, ez a stóladíj volt az egyházmegyes papság, illetve a tábori papság közötti joghatósági konfliktusok egyik okozója. 1752–1753-ban ezért a hatóságok úgy rendelkeztek, hogy ha egy katona és egy civil köt házasságot, akkor a stóladíjat meg kell osztani az érdekelt lelkészek között.⁶⁷ A XVIII. század közepéig a hadseregen belül nem adtak ki ezzel kapcsolatos rendeleteket, így minden esetben az adott egyházmegyében érvényes előírások voltak az irányadóak. 1754-ben azután az egész hadseregére vonatkozó, általános szabályozást vezettek be, amely szerint stóladíjat csak a főtiszteknek kellett fizetniük, de őrnagyi rangtól felfelé ennek összegét nem határozták meg pontosan. Így bizonyos esetekben – pl. ha az elhunyt tiszt hagyatéka nem tette lehetővé a járandóság kifizetését – a tábori papnak kisebb összeggel is meg kellett elégednie.⁶⁸

A katonaság vallási életének szervezéséről központilag gondoskodtak. A XVIII. században, a tábori püspökség felállítását megelőzően, nyilvánosan csak katolikus miséket volt szabad mondani a cs. kir. hadseregben. Az előírás kivételt tett a protestáns segédcsoportokkal: nekik szerződéses keretek között engedélyezték vallásuk nyilvános gyakorlását. A XVIII. század közepén elvileg minden nap tartottak szentmisét, de az egyháziak a hadjáratok alatt gyakorta engedelményekre kényszerültek. Porubszky Márton Sch. P., aki az 1740-es évek közepén a vetési ezred tábori papja volt, egyik levelében azt írta Kökényesdi László generálisnak, hogy noha kötelessége a „nemes régementeknél” az ájtatosság és az isteni félelem előmozdítása, nem kényszeríthet minden századot a napi szentmishallgatásra és esti könyörgésre, mert a katonák „nagy szüntelen való dolgokban álmok szalasztásával is vannak”.⁶⁹

Az előírt napi imádságokon (reggel, délben és este) elvileg minden katonának részt kellett vennie. A napkelte, illetve napnyugta után egy órával tartott áhítatra századonként vezették a legénységet a zászlóórséghez, ahol az ezredkáplán mondta előre az imákat. Fegyvernemtől függően a dobos (a sorgyalogezredéknél), illetve a trombitás (a lovasságnál) adta meg a megfelelő jelet, a legénység pedig letérdelt, hajadonfőtt imádkozott és énekelt. Minden vásár- és ünnepnapon a legénységet

⁶⁵ ÖStA KA HKR FV Kt. 1. 1753:28.; 1755: 68.

⁶⁶ A stóladíj körébe nem tartozik bele tehát az anyakönyvi másolatok kiállításáért szedett díj, mivel annak nincs adózási jellege. MELICHÁR, 1899. 273–274.

⁶⁷ EXTRACTUS RESOLUTIONUM, 1846. 78–79.

⁶⁸ LEONHARD, 1846. 265. Egy századosnak házasságkötés esetén 2 dukátot, a temetésért pedig 12 forintot kellett fizetni, 13 év alatti gyermek elhalálása esetén azonban csak 6 forint volt az illeték.

⁶⁹ Porubszky Márton Kökényesdi Lászlónak. Bisagno, 1747. július 1. MPRKL Manuscripta Forulus 5/82.

teljes felszereléssel vezették a templomhoz vagy a kápolnasátorhoz, mivel a felszerelés szemléje össze volt kötve a szentmisével. 1759-től kezdve már nemcsak kápolnája, de saját kápolnasátra is volt minden ezrednek. Az oltáriszentség előtt minden katonának hajadonfőtt le kellett térdelnie, kivéve a gránátosokat, akik tisztelegtek. A zászlókat egészen a földig megdöntötték, az őrszemek pedig fegyverükkel tisztelegtek. Húsvétkor és Úrnapiján az adott helyőrségek is részt vettek az ünnepen. A császár születésnapját ünnepi misével és üdvölvésekkel tisztelték meg, az ellenség felett aratott győzelmeket követően hálaadó miséket mondtak.⁷⁰

A kötelező húsvéti gyónás elhanyagolását rendeletekkel próbálták megakadályozni. A kötelező húsvéti gyónást már a XVIII. századot megelőzően bevezették az osztrák hadseregben. Az 1754. január 19-i haditanácsi körlevél elrendelte, hogy a gyónásról kiadott igazolásokat megőrizték, 1754. július 29-én pedig az Udvari Haditanács jelentést kért a legfőbb tábori főpaptól arról, hogy valamennyi tiszt leadta-e gyónási céduláját. A szentgyónás az egyház szentsége – hangsúlyozta egy újabb haditanácsi rendelet 1769. április 6-án –, amely segítségével az emberi féltelenséggel lehet szembeszállni, következésképpen „annál inkább szükséges az egyháznak ezt a törvényét a gyakorlatban megőrizni, minél inkább úgy tűnik, hogy az ezen hitelvekkel szembeni közömbösség elterjed”.⁷¹

A legénységet és az altiszteket a gyónásra ugyanúgy kivezényelték, mint a szentmisékre, ennek elmulasztása esetén azonban – hasonlóan más esetekben kirovandó kápolnafenyítésekhez – az ezredparancsnok belátására bízták a büntetés kiszabását. 1769-ben elrendelték, hogy a gyónás elmulasztását első alkalommal félhavi, másodízben egyhavi zsoldmegvonással kell büntetni, ezt követően pedig jelentést kell az esetet az uralkodónak. Ugyanekkor intézkedtek olyan kápolnaszolgák alkalmazásáról is, akik mind a katonák gyermekeinek vallásos oktatásában, mind az anyakönyvek másodpéldányainak vezetésében – a biztonság kedvéért ugyanis az anyakönyveket két példányban vezették – segíthették a tábori papokat. A szentmise ideje alatt sört, bort vagy pálinkát árusító kereskedőket éppen úgy meg kellett büntetni, mint a ledér nőszemélyeket, továbbá a tiltott napokon zenélőket is. Ezt a bírságot, amelynek összegét a kápolnák fenntartására fordítottak, nem lehetett elengedni vagy mérsékelni.⁷²

A misézés, a keresztelés, az esketés és az anyakönyvek vezetése mellett a tábori papok szomorú feladatát jelentették a temetések. A végső tiszteletadás módját az elhunyt rangja határozta meg. A zászlókra gyászszalagokat kötöttek, és valamennyi tiszt fekete vállszalagot viselt. Az ezred zenekara tompított hangon a gyászindulót játszotta. Miután az ezredkáplán megszentelte a sirt, és elmondta a gyászbeszédet, a koporsót leengedték a sírba. Eközben minden jelenlevő térdelt és imádkozott, majd három lövés dördült el az elhunyt tiszteletére.⁷³

⁷⁰ BIELIK, 1901. 11–16.

⁷¹ ÖStA KA HKR FV Kt. 1. 1754: 46. ÖStA KA HKR FV Kt. 1. 1769: 214.

⁷² ÖStA KA HKR FV Kt. 1. 1769: 214.

⁷³ BIELIK, 1901. 15.

Az eddigieket összefoglalva megállapíthatjuk, hogy a tábori püspökség struktúrája nagyrészt már jóval annak létrehozása (1773. december 4.) előtt kialakult. A jezsuita rendből kinevezett, széles körű joghatósággal rendelkező legfőbb tábori főpap munkáját nemcsak egy konzisztórium feladatokat ellátó bizottság, hanem tábori főpapok is segítették, akiknek többségét szintén a jezsuita rendtagok közül neveztek ki. A rendszer mindaddig jól működött, amíg az uralkodók elfogadták a jezsuiták által képviselt eszméket és célokat. A tábori püspökség megalapítása szűkebb értelemben a rend feloszlásával, tágabb értelemben pedig a jozefinizmussal hozható összefüggésbe.

6. A nem katolikus felekezetek

A tábori püspökség felállítását megelőzően, illetve azt követően 1781-ig a cs. kir. hadseregben hivatalosan és nyilvánosan csak a katolikus hitéletet engedélyezték. A XVII. században a császári hadsereget támogató protestáns segédcsapatok számára szerződéses biztosították a vallásszabadságot, illetve lelkszeik megtűrését. Vallásukat azonban nem gyakorolhatták nyilvánosan, és istentiszteleteiket a hadsereg keretein kívül kellett megtartaniuk. Az uralkodó 1701-ben rendeleti úton szüntette meg a végvárok szabad protestáns hitéletét, így az ellenreformáció térnyerése – a katonai vezetés passzivitása mellett – a hadseregben is érvényesülhetett.⁷⁴ Mária Terézia általában tartózkodott a protestánsok nyílt üldözésétől, de ez még nem jelentett vallási toleranciát a hadseregben. A Habsburgokat támogató protestáns francia szövetséges katonák például az 1750-es években csak csendben, halk énekszó mellett, a szállásukon tarthattak istentiszteletet.⁷⁵

A legfőbb tábori főpap több ízben sürgette az Udvari Haditanácsot, hogy tegye kötelezővé a vegyes házasságokból származó gyermekek katolikus neveltetését. 1748. március 2-án kérelemmel fordult a haditanácshoz: tiltsa meg, hogy katolikus katonák gyermekeit protestáns lelkészek is megkeresztelhessék.⁷⁶ A haditanács 1756. május 20-án kelt leiratában egy utasítás kiadását javasolta, amely szerint a tábori főpapoknak és a hadlelkészeknek a házasulandó felektől születendő fiú- és lánygyermekekkel kapcsolatban is reverzálist kell kérniük.⁷⁷ Amikor a Splényi huszároknál szolgáló Gamsich főhadnagy engedélyt kért arra, hogy házassági szerződésének megfelelően evangélikus iskolába küldhesse gyermekeit, a legfőbb tábori főpap 1757. március 8-án kelt levelében élesen ellenezte szándéka jóváhagyását.⁷⁸ Hasonló eset: csak a reverzális megadását követően engedélyezték többek között a protestáns Wangenheim ezredes házasságát katolikus menyasszonyával.⁷⁹ Enyhébb megítélés alá estek a protestáns felekezeteken belül megkötött katonai házasságok. A haditanács 1765. január 12-én arra utasította a legfőbb

⁷⁴ MELICHÁR, 1889. 49.; CSOHÁNY, 1994. 25.

⁷⁵ ÖStA KA HKR FV Kt. 1. 1753:25.

⁷⁶ ÖStA KA HKR FV Kt. 1. 1748:6.

⁷⁷ ÖStA KA HKR FV Kt. 1. 1756:82.

⁷⁸ ÖStA KA HKR FV Kt. 1. 1757:100.

⁷⁹ ÖStA KA Kt. 1. 1757:114.

tábori főpapot, hogy amennyiben annak más akadálya nincsen, ilyen esetben engedélyezze a házasságot.⁸⁰

A legfőbb tábori főpap igyekezett minden eszközzel megakadályozni katolikus hit elhagyását. Az 1760-as években Johanna Kampfmüllerin, egy százados felesége, minden óvás dacára áttért a lutheránus hitre. Ignaz Kampmiller az eset kapcsán kifejtette, hogy az örökös tartományokban és a cs. kir. hadseregben sohasem engedélyezték a vesztfáliai béke szabad vallásgyakorlatra vonatkozó rendelkezését. A haditanács számára megküldött véleménye szerint az asszonyt még egyszer meg kell inteni, ha pedig az sem használna, akkor mindaddig fogságban kell tartani, amíg nem tér vissza a katolikus hitre, 12 éves gyermekét pedig ezen időszakra el kell tőle venni.⁸¹

A toleranciarendelet (1781) megjelenése előtt, egy 1758. december 10-én kiadott uralkodói rendelet kizárólag a határőrezredek számára engedélyezte, hogy a hadjárat alatt ortodox tábori papokat alkalmazzanak.⁸² A magyarországi tábori főpap még az 1770-es évek elején is igyekezett megakadályozni, hogy az ortodox papok szentségeket szolgáltatassanak ki a katonáknak. Kampmiller szerint ezt csak azzal a feltétellel lehetett volna engedélyezni, hogy ahhoz az illetékes parancsnok minden egyes alkalommal hozzájárul. A haditanács viszont 1772. január 11-én arról értesítette a legfőbb tábori főpapot, hogy az ortodox lelkészeknek nem kell engedélyt kérniük szentségeik kiszolgáltatásához.⁸³ Ennek ellenére Temesvárott még 1777-ben sem engedélyezték, hogy egy ortodox pap szabadon belépjen az ottani laktanya területére. Az utolsó kenet feladását a laktanya területén csak polgári ruhában engedélyezték az ortodox *ordinárius*nak, temetéskor pedig egy katolikus tábori papnak kellett a laktanya bejáratáig kísérnie a halottat, ahol aztán átadta az ortodox püspöknek.⁸⁴

7. A jezsuita rend feloszlata

A jezsuita rendet XIV. Kelemen pápa (1769–1774) hosszú történelmi folyamat eredményeképpen 1773. július 21-én feloszlatta. A janzenisták elleni elkeseredett harc sok ellenséget szerzett a jezsuitáknak előbb Franciaországban, majd egész Európában, és a protestánsok közül is sokan veszélyesnek tartották a társaság működését. Ehhez járult még a felvilágosodás képviselőivel, illetve a szabadkőműves mozgalommal folytatott küzdelem is. Európa-szerte számos röpirat bírálta a jezsuita oktatás módszereit és tartalmát, szembeállítva vele a megértést, valamint a korban nagyra becsült tudományok (történettudomány, matematika, természettudományok), és a nemzeti nyelvek hangsúlyosabb oktatását. A jezsuiták spekulatív teológiája éppen úgy a felvilágosult elit támadásának célpontjává vált, mint a

⁸⁰ ÖStA KA HKR FV Kt. 1. 1765:165.

⁸¹ ÖStA KA HKR FV Kt. 1. 1757:109.

⁸² BIELIK, 1901. 290.

⁸³ ÖStA KA HKR FV Kt. 1. 1771:248.; 249.; 1772:250.

⁸⁴ ÖStA KA HKR FV Protocollum Rescriptorum Consilii Excelsi Aulae Bellici, Bd. I. 53.

szerzetesek barokkos vallási buzgósága. Gazdasági és politikai befolyásuk a kereskedők és a politikusok körében – mindenekelőtt Franciaországban, Spanyolországban és Pármában, kisebb mértékben azonban a Habsburg Birodalomban is – szerzett ellenségeket a rendnek. Az egyre erősebb bírálatok következtében megcsappantak a rend számára nyújtott adományok is. A felvilágosult abszolútizmus képviselői részben az egyház autonómiájának védőit, részben – janzenista hatásra – veszélyes erkölcsi és teológiai eszmék képviselőit látták bennük. Portugáliából 1760-ban kiűzték őket, Franciaországban 1764-ben betiltották működésüket, majd hamarosan deportálták, illetve száműzték őket Spanyolországból, Pármából, Nápolyból, sőt, Latin-Amerikából is. A Bourbon-udvarok ekkor már a rend felszámolására törekedtek, amit jelentős diplomáciai és katonai fenyegetések árán végül el is értek.⁸⁵

A Habsburg Birodalomban 1773 előtt nem voltak ilyen súlyos támadások, de a jezsuita rend térvesztése így is érzékelhető volt. 1759-ben megszűnt a cenzúra jezsuita monopóliuma, és 1764-ben az utolsó jezsuita is elhagyta a könyvvizsgáló hivatalt. 1760-ban, II. József (1780–1790) felesége precedenst teremtett azzal, hogy nem jezsuita papot választott gyóntatójává, és a példa gyorsan terjedt a királyi udvarban. Lipót nevelésében a jezsuitáknak már lényegesen kisebb szerepük volt, mint Józsefében. Mária Terézia befolyásos tanácsadói közül többen – pl. a németalföldi származású orvos, Gerhard van Swieten és a felvilágosult jogász, Joseph von Sonnenfels – további reformokat sürgették. Az 1765-ben társuralkodóvá váló II. József szintén élesen bírálta memorandumában a cenzúra elnyomó rendszerét, a vallási türelmetlenséget és a monarchia oktatási rendszerének elmaradottságát. Mária Terézia 1767-ben, amikor súlyosan megbetegedett, fontos lépésre szánta el magát. A királynő 36 éven át Ignaz Kampmillernél gyónt, aki ekkor már megöregedett és megvakult, ekkor azonban Ignaz Müllert, a Szent Dorottya kolostor prépostját is maga mellé vette gyóntatójának. Müller a jezsuiták esküdt ellensége és az egyházi reform lelkes híve volt, akivel az uralkodó minden hónap 18-án bizalmas megbeszélést folytatott, és minden fontos döntése előtt konzultált. Az új gyóntató jelentős mértékben megkönnyíthette Mária Terézia számára az egyházi reformok meghozatalával kapcsolatos lelkiismereti aggályok eloszlását.⁸⁶

Kampmiller helyzete tehát közel sem volt olyan egyértelmű, mint azt a tábori lelképásztorkodással foglalkozó szakirodalom eddig sugallta. A bécsi udvarban ugyanis több gyóntató atya is működött, bár Mária Teréziának gyermekkorától kezdve Kampmiller volt a tényleges gyóntatója. Ő 1736-tól kezdve szolgált a császári udvarban, és hivatalosan Csehország és Magyarország királyának a lelki vezetője volt. 1761-ben császári gyóntatóvá nevezték ki, de már az ötvenes években igen nagy befolyással rendelkezett az udvarban. Az ott szintén gyóntatóként alkalmazott Ignaz Bittermann jezsuita atyával együtt részt vett a *Directorium in publicis et cameralibus* egyházi vonatkozású ülésein is. 1752-ben Bittermann átenged-

⁸⁵ HARTMANN, 2001. 78–91.; ADRIÁNYI, 2001. 350–353.

⁸⁶ BEALES, 1987. 441–449.

te Kampmillernek a vezető szerepet, aki a protestánsokkal szemben elődjénél szigorúbban szeretett volna eljárni. Befolyása viszont Ignaz Müller feltűnésétől, 1767-től kezdődően rohamosan csökkent.⁸⁷ Mindebben természetesen az is szerepet játszhatott, hogy az idős és látását rohamosan elvesztő Kampmiller olyan információkat adott át a jezsuita generálisnak a rend spanyolországi kiűzetéséről, amelyeket Mária Terézia gyónás közben árult el neki. A bécsi angol követ pedig azt jelentette kormányának, hogy József maga is szerepet játszott a császári gyóntató lecserélésében. Ezt nem lehet kizárni, noha nem egyértelmű, hogy a későbbi II. József számára a jezsuiták oly mértékben ellenséges szervezetnek számítottak-e, mint amennyire azt a történetírók (pl. Ferdinand Maass is) feltételezték. Igaz, hogy az ifjú társuralkodó gyakran tréfálkozott a jezsuiták gyóntatási módszerein, és időnként kritizálta őket, ugyanakkor a renddel szembeni megbecsülése is nyilvánvaló, hiszen jezsuiták nevelték. Jezsuita gyóntatójának, akihez annak haláláig ragaszkodott, egy 1769-ben kelt jelentése szerint közömbös volt a rend elnyomásával kapcsolatban.⁸⁸

Mária Terézia, noha vallásos volt, állami felügyeletet gyakorolt a katolikus egyház felett. Ezzel együtt nem szerette a protestánsokat, bár uralkodásának utolsó éveiben kormányzata egyre közelebb került a *de facto* toleranciához. A *placetum regium*ot szigorúan betartatta, és kezdetben a pápa hozzájárulásával, de 1768-tól kezdődően már anélkül is, megadóztatta az egyházi birtokokat.⁸⁹ Az egyházi javak fölött állami felügyeletet gyakorolt, és korlátozta a külföldi egyházi hatóságok birodalmon belüli befolyását. Az 1770-es években megújította az állami jóváhagyás nélküli földadományok tilalmát. Az egyházi bíraskodást a klérus tagjaira korlátozta, az egyházi menedékjogot pedig felszámolta. Kérésére a pápa csökkentette az egyházi ünnepek számát. Az uralkodó támogatta az egyetemi reformot, de a zsidósággal szemben nem folytatott türelmes politikát.⁹⁰ Az egyháziak képzésében oly módon hozott reformokat, hogy az oktatás során az állami célkitűzések érvényesüljenek. Felemelte a szerzetesi fogadalom letételének életkori határát, és megtiltotta új, laikus vallási társulatok létrehozását, végül, engedve a nemzetközi nyomásnak, 1773. augusztus 18-án, hozzájárult a jezsuita rend feloszlásához is.⁹¹

7. A tábori püspökség (Apostoli Tábori Helynökség) megalapítása

Christoph Anton Migazzi bécsi érsek a jezsuita rend feloszlását követően azonnal figyelmeztette az uralkodót, hogy a rend felszámolását kimondó pápai bulla ünnepélyes kihirdetése után Kampmiller nem működhet tovább mint legfőbb tábori főpap. Ezért azt javasolta, hogy ha az uralkodó továbbra is alkalmazni szeretné, akkor a pápai nuncius ismét ruházza rá a szükséges jogokat. Mária Terézia

⁸⁷ KHEVENHÜLLER-METSCH, 1910. 17–18.; ARNETH, 1863–1879. IV. k. 51.

⁸⁸ BEALES, 1987. 450.; 461.

⁸⁹ MAASS, 1969. 88–116.

⁹⁰ NIEDERHAUSER, 2000. 36–37.

⁹¹ BEALES, 1987. 451.

azonban úgy ítélte meg, hogy egykori, igencsak megöregedett gyóntatója nem alkalmas e fontos hivatal ellátására.⁹²

Az uralkodó már 1773. szeptember 9-én azt írta Franz Moriz Lacy tábornagnak, hogy a megürült állást Heinrich Johann von Kerens ruremondei püspökkel szeretné betölteni, akit egyúttal bécsújhelyi püspökké is kinevezne. Mindaddig, amíg nem foglalja el állomáshelyét, dr. Adam Dwertitsch kanonok helyettesítené.⁹³ Mindkét főpap Mária Terézia bizalmi köréhez tartozott. Dwertitsch 1741 óta tanított a bécsi egyetem teológiai fakultásán, 1752. december 8-án kanonoknak jelölték a Szent István dómba, 1758-tól kezdődően pedig az egyetem rektora volt. 1774-ben örkanonokká, majd egy évre rá paphosi címzetes püspökké és a bécsi érsekség általános helynökévé nevezték ki.⁹⁴ Heinrich Johann von Kerens Maastrichtban született 1725. május 22-én. A helyi jezsuita gimnáziumban tanult, majd 1740-ben belépett tanítói rendjébe. Tanulmányai végeztével – szokás szerint – egy jezsuita kollégiumba küldték tanítani, brüsszeli tartózkodásának azonban 1749-ben vége szakadt. Az örökösödési háborúban a franciák elfoglalták a várost, és ennek következtében a jezsuiták helyzete anyagi és más szempontból is tarthatatlanná vált. Az osztrák provincia sietett segítségükre, így Kerens Olmützbe került, ahol 1751-ben pappá szentelték. Innen érkezett Bécsbe, a Theresianumba, ahol jezsuita létére francia nyelvet, etikát és történelmet tanított. 1760-tól kezdve már az intézmény rektoraként tevékenykedett, sőt, idővel Mária Terézia egyik tanácsadója lett. 1770-ben az uralkodónő jelölte a mecheleni érsekséghez tartozó ruremondei püspöki székbe, majd 1773-ban szintén az ő hívására kellett visszatérnie Ausztriába.⁹⁵

Mária Terézia tehát röviddel a jezsuita rend feloszlását követően döntött: Kampmiller alkalmatlan a tábori lelkipásztorkodás további irányítására. Sajnálkozott ugyan a jezsuitákat ért megpróbáltatások miatt, de 1773. szeptember 10-én Cornelius Neny báróhoz intézett levelében megismételte azt a szándékát, hogy Kerens püspököt apostoli tábori helynökévé nevezi ki. Egyúttal reményét fejezte ki, hogy jelöltje elfogadja a számára felkínált állást.⁹⁶

Az uralkodó eltökéltsége hosszas előkészítő munka eredménye volt. Mária Terézia már hónapokkal a jezsuita rend feloszlása előtt kikérte a haditanács véleményét arról, nem lenne-e célszerű a tábori papság irányítását egy püspökre, esetleg a bécsújhelyi püspökre bízni. A haditanács 1773. március 10-én kelt válasza szerint a korábbi szokásjog, illetve a legfőbb tábori főpap által birtokolt, többnyire a püspöki méltóságához kötődő felhatalmazások is egy püspök kinevezése mellett szólnak. A leiratban kifejtették, hogy a leendő tábori püspök sokrétű feladatköre önálló hivatal megalapítását indokolná, mindazonáltal egy új püspökség felállítása nagyon megterhelné az államkincstárt. A haditanács a hivatal és a bécs-

⁹² WOLFSGRUBER, 1897. 191–192.

⁹³ ARNETH, 1881. 4. k. 401.

⁹⁴ BIELIK, 1901. 85.

⁹⁵ SCHRAGL, 2002. 11–25.

⁹⁶ ARNETH, 1881. 4. k. 315–316.

új helyi püspökség egyesítése mellett érvelt, részben azért, mert Bécsúj hely közel van a fővároshoz, részben pedig azért, mert ott a káptalan és a konzisztórium kiegészítésével lehetne megoldani a hivatali teendőket. A káptalan létszámát meg lehetne növelni egy kanonokkal, annak méltóságára egy alkalmas tábori papot kinevezni, a jövőben pedig a káptalan létszámának egyharmad részét a tábori papoknak tartanák fenn. Az új kanonok fizetését évi 6000 forintra lehetne növelni. A haditanács a továbbiakban öt tábori főlelkészség felállítására is javaslatot tett, ezt azonban a későbbiekben csak részben vették figyelembe.⁹⁷

Mária Terézia elfogadta a haditanács javaslatának alap gondolatát. 1773. december 4-én, az Egyesített Osztrák–Cseh Udvari Kancelláriának kibocsátott dekretumával megalapította az Apostoli Tábori Helynökséget (*Apostolisches Feldvikariat*), amelyet egyesítettek a bécsúj helyi püspökséggel, annak kormányzására pedig dr. Heinrich Johann von Kerenszt nevezte ki apostoli tábori helynöknek.⁹⁸ Az újonnan kinevezett főpap 6000 forintos évi fizetést kapott, illetve szállást Bécsben a Teinfaltstraße 10. szám alatt, gróf Hamilton egykori házában. Kerens a teleket többnyire Bécsben töltötte, ahol a tábori papság ügyeivel foglalkozott.⁹⁹

Az Apostoli Tábori Helynökség megalapítása, hasonlóan több más korabeli püspökségéhez, a jozefinista egyházpolitika azon szándékából fakadt, hogy a katolikus hívek lelki gondozását a korábbiaknál sikeresebbé tegye. A tábori püspökség megalapítását ugyanakkor egy hosszú egyházjogi, illetve történeti folyamat előzte meg. A jezsuita rend eltörlése azt a látszatot keltette, hogy a kormányzat egy hirtelen lépésre kényszerült. A tábori püspökség felállításának előzményei azonban mást bizonyítanak. A XVIII. században kiadott pápai brevék majdnem teljes körű püspöki joghatóságot biztosítottak a legfőbb tábori főpap számára. A század közepétől kezdett kiépülni a későbbi püspökség struktúrája: megjelentek az állandó tábori főpapi hivatalok, a házassági ügyek elbírálása pedig egy erre a célra létrehozott, konzisztórium feladatokat ellátó bizottság feladata lett. A folytonosság mellett szól az is, hogy az uralkodó egy volt jezsuitát bízott meg a tábori helynöki feladatok ellátásával. Mária Terézia sürgetésére XIV. Kelemen pápa 1773. december 22-én kelt, a bécsi nunciushoz intézett brevéjében átadta neki a hadsereg feletti, békeidőre és hadiállapotra egyaránt vonatkozó joghatóságot, azzal, hogy azt Kerensnek továbbadhatja. Ezzel megszülettek az Apostoli Tábori Helynökség egyházi alapjai is, és az újonnan létrehozott intézmény egészen az Osztrák–Magyar Monarchia felbomlásáig biztosította a katonaság lelki gondozását.¹⁰⁰

⁹⁷ BIELIK, 1901. 86–87.

⁹⁸ HAM, 2001. 29.

⁹⁹ SCHRAGL, 2002. 15.

¹⁰⁰ MELICHÁR, 1899. 26.

Rövidítések és irodalomjegyzék

1. Levéltári források

MPRKL Magyar Piarista Rendtartomány Központi Levéltára
ÖStA KA HKR FV Österreichisches Staatsarchiv Kriegsarchiv Feldvikariat
(Zentralstellen, Archiv des Apostolischen Feldvikariates)

2. Szakirodalom

- ADRIÁNYI
2001 ADRIÁNYI Gábor: *Az egyháztörténet kézikönyve* Budapest, 2001.
(*Szent István kézikönyvek* 5.)
- ARNETH
1863–1879 ARNETH, Alfred Ritter von: *Geschichte Maria Theresia's*. 10. Bde.
Wien, 1863–1879.
1881 *Briefe der Kaiserin Maria Theresia an ihre Kinder und Freunde* Hrsg.
ARNETH, Alfred Ritter. 4. Bde. Wien, 1881.
- BEALES
1987 BEALES, Derek: *Joseph II. I. In the Shadow of Maria Theresia
1741–1780*. Cambridge etc., 1987.
- BIELIK
1901 BIELIK, Emerich: *Geschichte der k. u. k. Militär-Seelsorge und des
apostolischen Feld-Vicariates*. Wien, 1901.
- BORÓVI
1992 BORÓVI József: *A magyar tábori lelkészet története* Budapest, 1992.
- CSOHÁNY
1994 Dr. CSOHÁNY János: *A protestáns tábori lelkészet*. [Budapest], 1994.
- DEÁK
1993 DEÁK István: *Volt egyszer egy tisztikar. A Habsburg-monarchia kato-
natisztjeinek társadalmi és politikai története 1848–1918*. Budapest,
1993.
- DEZSÓ
1941 Dr. DEZSÓ László: *Bevezetés a katonai lelkigondozásba*. I. k. Pápa,
1941.
- EXTRACTUS RESOLUTIONUM
1846 *EXTRACTUS benignarum normalium resolutionum in publico-ecclesiasticis
ad annum usque 1844 inclusive editarum, ordine materialium digestus*.
Tirnavia, 1846.
- GRÖGER–HAM–SAMMER
2001 GRÖGER, Roman-Hans–HAM, Claudia–SAMMER, Alfred: *Zwi-
schen Himmel und Erde Militärseelsorge in Österreich*. Mit einem
Beitrag von Julius HANAK. Styria, [2001].

- HANAK
1974 HANAK, Julius: *Die evangelische Militärseelsorge im alten Österreich*. Hrsg. Wilhelm KÜHNERT. Wien, 1974.
- HARTMANN
2001 HARTMANN, Peter C.: *Die Jesuiten*. München, 2001.
- KERCHNAWE
1938 KERCHNAWE, Hugo: Die Geschichte der Militärseelsorge im alten Heere. In: *Österreich-Ungarns katholische Militärseelsorge im Weltkrieg*. Hrsg. LIPUSCH, Viktor. Graz, 1938. 1–14.
- KHEVENHÜLLER-METSCH
1910 *Aus der Zeit Maria Theresias. Tagebuch des Fürsten Johann Josef Khevenhüller-Metsch, kaiserlichen Oberhofmeisters 1742–1776*. Hrsg. KHEVENHÜLLER-METSCH, Rudolf Graf und Dr. SCHLITTER, Hanns. Wien–Leipzig, 1910.
- KOSTELECKY
1991 KOSTELECKY, Alfred: Geschichte der Militärseelsorge Österreichs. In: *Personalschenatismus der Militärdiözese Österreich für das Jahr 1991*. Wien, 1991. 15–25.
- LEONHARD
1842 LEONHARD, Johann Michael: *Verfassung der Militär-Seelsorge in den k. k. österreichischen Staaten, mit Rücksicht auf die Rechte und Pflichten des Civil-Clerus in militär-gästlichen Angelegenheiten*. Wien 1842.
- LUKÁCS
1987/88 LUKÁCS, Ladislaus SJ: *Catalogus generalis seu Nomenclator biographicus personarum Provinciae Austriae Societatis Iesu (1551–1773)*. I–III. k. Róma, 1987.; 1988.; 1988.
- MAASS
1969 MAASS, Ferdinand: *Der Frühjosephinismus*. Wien–München, é. n. [1969.]
- MELICHÁR
1899 MELICHÁR Kálmán: *A katonai lelkészet az Osztrák–Magyar Monarchia közös hadseregében (haditengerészeténél) és a magyar királyi honvédségénél*. Budapest, 1899.
- MÜLLER
1980 MÜLLER, Gerwin: *Heiratsvorschriften und Heiratsverhalten im altösterreichischen Offizierkorps*. Wien, 1980. (Unveröffentlichtes Manuskript. Österreichische Nationalbibliothek 168.082-C)
- NIEDERHAUSER
2000 NIEDERHAUSER Emil[–]KAMENSZKIJ, Alekszandr: *Mária Terézia[–]Nagy Katalin*. [Budapest,] 2000.
- SCHRAGL
2002 SCHRAGL, Fredrich: Heinrich Johann von Kerens. Eine Kurzbiographie. In: *Sonderausstellung 2002. Heinrich Johann von*

- Kerens. Erster Bischof von St. Pölten 1725 / 1785–1792.* Hrsg. Vom Bischöfliches Ordinariat St. Pölten, St. Pölten, 1992. 11–25.
- SCHROTTI
1915 SCHROTTI Pál: A tábori papság. In: *Katholikus Szele* 1915. 561–581.
- TAUBINGER
1930 TAUBINGER Rezső: A protestáns tábori lelkészet múltjából. In: *Protestáns Szele* 1930. 568–570.
- UJHELYI
1914 UJHELYI Péter: *Az állandó hadsereg története I. Lipót korától Mária Terézia haláláig (1657–1780)*. Budapest, 1914.
- WOLFGRUBER
1897 Dr. WOLFGRUBER, Cölestin: *Christoph Anton Kardinal Migazzi Fürsterzbischof von Wien. Eine Monographie und zugleich ein Beitrag zur Geschichte des Josephinismus*. Ravensburg, 1897.
- ZACHAR
2004 ZACHAR József: *Habsburg uralom, állandó hadsereg és magyarság 1683–1792*. Budapest, 2004.

FÜGGELÉK.
ÖStA KA Archiv des Apostolischen Feldvikariates
1735– 1772 között született iratainak jegyzéke

A doboz és irat száma	Feladó, címzett, hely, időpont	Rövid tartalom	Megjegyzés
1. d. Nr. 1.	A haditanács Dr. Georg Tönnemann SJ legfőbb tábori főpapnak. Bécs, 1735. március 5.	Tönnemann-nak megparancsolják, hogy két németül és csehül beszélő jezsuitát bocsásson a tábori főkórház rendelkezésére.	
1. d. Nr. 2.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmiller SJ legfőbb tábori főpapnak. Pozsony, 1741. augusztus 4.	Kampmillernek a Csehországban felállítandó hadtestnek egy tábori főpapot (Qua-Feldsuperior) kell javasolnia.	
1. d. Nr. 3.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmiller SJ legfőbb tábori főpapnak. Bécs, 1742. március 24.	Valamennyi tábornoknak meg fogják parancsolni, hogy a tábori lelkészek irányában köteles tisztelettel legyenek, és segítsék őket a húsvéti gyónás elvégzése, illetve a jó erkölcsök érdekében folytatott küzdelmükben.	L. a 5. számú iratot.
1. d. Nr. 4.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmiller SJ legfőbb tábori főpapnak. Bécs, 1743. augusztus 31.	Kampmiller mellé egy konzisztóriumgyakorlattal rendelkező, jogtudós munkatársat rendelnek évi 100 forint fizetéssel.	
1. d. Nr. 5.	A haditanács körlevele a vezénylő tábornokoknak. Bécs, 1747. szeptember 16.	A tábori lelkészek tanúsításának tiszteletet a keresztény életmód törvényei iránt.	L. a 3. számú iratot.
1. d. Nr. 6.	Dr. Ignaz Kampmiller SJ legfőbb tábori főpap – a haditanácsnak. H. n. 1748. március 2.	A toborzó tiszteknek meg kellene hagyni: figyeljenek arra, hogy katolikus katonák gyermekeit ne kereszteljék meg protestáns lelkészek.	

1. d. Nr. 7.	Mária Terézia utasítása. Bécs, 1749. május 17.	A szegedi várban szolgáló, törzshöz tartozó katonák a legfőbb tábori főpap joghatósága alá tartozzanak.	Magyar vonatkozású irat.
1. d. Nr. 8.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmiller SJ legfőbb tábori főpapnak. Bécs, 1750. február 7.	Tilos a tiszteknek az ezredtulajdonos és az ezredparancsnok engedélye nélkül megházasodni.	
1. d. Nr. 9.	H. n.; d. n.	Jelentés a szlavóniai határ-örvidék katolikus egyházközségéről.	
1. d. Nr. 10.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmiller SJ legfőbb tábori főpapnak. Bécs, 1751. november 23.	Jegyzék: egy-egy tábori főpapot (Feldsuperior) alkalmaznak Prágában és Budán.	Magyar vonatkozású irat.
1. d. Nr. 11.	Mária Terézia leirata a Magyarországon parancsnokló tábornokoknak. Bécs, 1752. január 31.	A magyarországi püspököket, különösen Barkóczy Ferenc egri püspököt fel kell világosítani a pápa által a legfőbb tábori főpapnak adott jurisdiccióról. A városokban, illetve várakban állomásozó katonák nem tartoznak a megyéspüspökök joghatósága alá.	Magyar vonatkozású irat.
1. d. Nr. 12.	A haditanács körlevelének másolata. Bécs, 1752. július 4.	Közlegények pénzbeli hagyatékát nem szabad misékkal vagy más járandóságokkal kifizetni, hanem a katonai rokkantak alapjába kell azt befizetni.	
1. d. Nr. 13.	A legfőbb tábori főpap kérelme Mária Teréziához. H. n. 1752.	A tábori paság nevében kéri, hogy a meghalt közlegények hagyatékából továbbra is legyen szabad egy misét mondani.	
1. d. Nr. 14.	A haditanács körlevele. Bécs, 1752. július 18.	A császárnő döntése szerint a bécsújhelyi katonai akadémia a jövőben a legfőbb tábori főpap joghatósága alá tartozik.	

1. d. Nr. 15.	Kimutatás. H. n. 1752. augusztus 19.	Kimutatás a cs. kir. hadsereg azon katonáiról, akik a legfőbb tábori főpap joghatósága alá tartoznak.	L. a 17. sz. iratot.
1. d. Nr. 16.	Feljegyzés a fenti kimutatáshoz. Bécs, 1752. október 27.	A tábori lelkészek mindig az illetékes egyházmegyei hatóságokkal egyetértésben gyakorolják joghatóságukat.	
1. d. Nr. 17.	Feljegyzés. Bécs, 1752. október 22.	A cs. kir. főhadbiztosság parancsának másolata a legfőbb tábori főpap joghatósága alá tartozó személyekről	
1. d. Nr. 18.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1752. október 24.	Két papot javasol az Eszéken, illetve Szegeden állomásozó csapatoknak (Antonius Mainardit és Lucas Marsanichot), 300 forintos juttatással.	Magyar vonatkozású irat.
1. d. Nr. 19.	Dr. Ignaz Kampmiller levele [a megyés-püspöknek] H. n. 1752. december 22.	A pápa már döntött joghatósága ügyében.	
1. d. Nr. 20.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek Bécs, 1753. január 31.	Közlük a németalföldi főtanács véleményét a jurisdictiós vita rendezéséről.	
1. d. Nr. 21.	H. n. 1753. február 10.	Dr. Ignaz Kampmiller véleménye a fenti (Nr. 20.) levélről.	
1. d. Nr. 22.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek Bécs, 1753. március 20.	Jóváhagyják a legfőbb tábori főpap álláspontját a fenti (Nr. 21.) joghatósági ügyben.	
1. d. Nr. 23.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak H. n. 1753. február 15.	A legfőbb tábori főpap panasza: a philippsburgi plébános megsérti joghatóságát (áldoztatja a katonákat, bitorolja a keresztelés, az áldás és a temetés jogát).	
1. d. Nr. 24.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek Bécs, 1753. március 26.	A haditanács döntött a jurisdictiós visszaélés megszüntetéséről.	

1. d. Nr. 25.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1753. április ?	Véleménye a philippsburgi ügy megoldásáról. A nem katolikus katonáknak nem lenne szabad engedélyezni, hogy nyilvánosan istentiszteletet tartsanak.	
1. d. Nr. 26.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek Bécs, 1753. február 23.	Közlük egy császári rendelet másolatát, amely szerint a bécsújhelyi katonai akadémia főlovászmestere, táncmestere, vívómestere és nyelvmestere nem tartozik a legfőbb tábori főpap joghatósága alá.	
1. d. Nr. 27.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek Bécs, 1753. március 14.	Rendelet a katonák esketésével kapcsolatban. Katonajegy és polgári személy házassága esetén a helyi pap is összehadhatja a házasságlandókat, ha tábori pap nincs helyben. Ha a tábori pap helyben van, az ő joga az összehadás, a stóladíjat azonban meg kell osztania a helyi plébánossal.	
1. d. Nr. 28.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek Bécs, 1753. július 1.	A haditanács átküldi a császár rendeletét: minden tábori lelkész havonta két szentmisét köteles mondani az ezredében meghalt köz-katonákért, és ezért az ezred pénztárából 12 forintot kap.	
1. d. Nr. 29.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. Bécs, 1753. július 5.	Panaszt tesz, mert a kassai plébános megsértette a joghatóságát, illetve mert a református katonák nyilvános istentiszteleten vehetnek részt Kassán.	Magyar vonatkozású iratok.
1. d. Nr. 30.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1753. augusztus 19.	A haditanács jóváhagyja egy kolozsvári tábori pap temetéssel kapcsolatos eljárását.	Magyar vonatkozású irat.

1. d. Nr. 31.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1753. október 25.	A haditanács véleményét kér a trieri választófejedelem joghatósági szabályozással kapcsolatos kifogásairól.	L. a 32. sz. iratot.
1. d. Nr. 32.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1753. november 7.	A legfőbb tábori főpap véleménye a trieri választófejedelem joghatóságot érintő kifogásaival kapcsolatban.	
1. d. Nr. 33.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1753. október 26.	A haditanács közli a császár rendeletét, amely szerint az egyházmegyei konzisztóriumok a szüzesség elvesztésével kapcsolatos ügyekben, valamint a gyermektartás összegéről és a házasfelek elválásakor esetén járó ellátásról nem határozhatnak.	
1. d. Nr. 34.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1753. december 5.	Panaszkodik, hogy a császári rendelet ellenére a kassai plébános még mindig megsérti a joghatóságát.	Magyar vonatkozású irat.
1. d. Nr. 35.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1753.	Prágába Carolus Arnold SJ-t, Budára Christophorus Mayr SJ-t javasolja tábori főpapnak.	Magyar vonatkozású irat.
1. d. Nr. 36.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1754. január 4.	Kolozsvárott mind az illetékes megyéspüspök, mind a plébános megtámadta joghatóságát (bitorolják a benedictio jogát).	Magyar vonatkozású irat.
1. d. Nr. 37.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. H. n. 1754. január.	Javaslatot kér a stóladij rendezésére.	
1. d. Nr. 38-39.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1754. január 10., 19.	A haditanács közli a császár rendeletét a tábori lelkészek rangjáról, fizetéséről, stóladijáról, illetve a tisztek kötelező húsvéti gyónásáról.	

1. d. Nr. 40.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1754. január 21.	A legfőbb tábori főpap panaszkodik amiatt, hogy az esztergomi plébános megsérti joghatóságát.	Magyar vonatkozású irat.
1. d. Nr. 41.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1754. március 26.	A haditanács átküldi Magyarország primásának véleményét az esztergomi joghatósági konfliktusról.	Magyar vonatkozású irat.
1. d. Nr. 42.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1754. február 22.	Kéri, hogy csak a kétség kívül mozgó ezredekhez sorolható személyek tartozzanak joghatósága alá.	
1. d. Nr. 43.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek Bécs, 1754. március 6.	A haditanács tudatja, hogy a császár jóváhagyta a Nr. 42. sz. alatti kérelmét.	
1. d. Nr. 44.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1754. május 11.	Dr. Ignaz Kampmiller véleménye arról, hogy a várak, illetve a tábori tüzérség állományát a tábori lelkészek joghatósága alá vonják.	
1. d. Nr. 45.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1754. május 18.	A haditanács tudatja a császár döntését arról, hogy Németalföldön kik tartoznak a legfőbb tábori főpap joghatósága alá.	
1. d. Nr. 46.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1754. július 29.	A haditanács jelentést kér a legfőbb tábori főpaptól arról, hogy valamennyi katolikus tiszt beadta-e a gyónási céduláját.	
1. d. Nr. 47.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1754. szeptember 4.	A legfőbb tábori főpap válasza a Nr. 46. sz. iratban feltett kérdésre.	
1. d. Nr. 48.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1754. szeptember 4.	A legfőbb tábori főpap P. Malinsky SJ-t javasolja Itáliába helyettes tábori főpapnak.	
1. d. Nr. 49.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1754. október 4.	Tudatják, hogy P. Malinsky kinevezéséhez szükséges iratokat átküldték az Itáliában vezénylő Linden tábornagnak.	

1. d. Nr. 50.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1754. október 9.	A haditanács a legfőbb tábori főpap személyi javaslatát kéri a Tirolban lévő kofeli helyőrség lelkészi állására.	L. az 51., 52., 55., 56. sz. iratokat is.
1. d. Nr. 51.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1754. december 2.	Kampmiller jelenti, hogy senkit sem talált, aki évi 160 forintért elvállalná a kofeli állást.	
1. d. Nr. 52.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1754. december 14.	A haditanács kéri a legfőbb tábori főpap véleményét arról, hogy mennyi fizetést kellene folyósítani a kofeli helyőrségi lelkészeknek.	
1. d. Nr. 53.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1754. december 23.	A legfőbb tábori főpap utasításokat sürget az itáliai főlelkész-helyettesi állás betöltése érdekében.	
1. d. Nr. 54.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1755. január 22.	A haditanács a legfőbb tábori főpap személyi javaslatát kéri a tiroli Torboleban megürült lelkészi állás betöltésére.	
1. d. Nr. 55.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1755. január 25.	A haditanács véleményt kér Giovanelli tábori lelkész kérelmével kapcsolatban, aki az újonnan átvett plébániája mellett szeretné megtartani torbole-i állását is.	
1. d. Nr. 56.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1755. február 4.	A legfőbb tábori főpap támogatja Giovanelli kérelmének teljesítését.	
1. d. Nr. 57.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1755. február 12.	Tudatják, hogy már intézkedtek Giovanelli kérésének teljesítése ügyében.	
1. d. Nr. 58.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1755. január 11.	A haditanács kéri a legfőbb tábori főpap jóváhagyását az évi 300 forint zsoldért javasolt Franz Gazolettivel kapcsolatban a tiroli Kofelben található várlelkészi állás betöltésére.	

1. d. Nr. 59.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1755. február 10.	Kampmillernek nincs ellenvetése Gazoletti kinevezésével kapcsolatban.	
1. d. Nr. 60.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1755. március 25.	A haditanács tudatja, hogy Gazoletti alkalmazásával kapcsolatban már kiadták a szükséges rendeleteket.	
1. d. Nr. 61.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1755. július 14.	Kampmiller kéri, adjanak ki egy rendeletet, amelyben meghatározzák a tábori papok joghatóságát, mert a plébánosok megpróbálják a kaszárnyák falai közé szorítani azt.	
1. d. Nr. 62.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1755. augusztus 9.	A haditanács kéri Kampmiller véleményét arról, hogy továbbra is folyósítani kell-e a freiburgi helyőrség tábori papjának zsoldját, aki havi 25 forintos illetményének elmaradása miatt panaszt tett, vagy inkább megszüntessék az állást.	
1. d. Nr. 63.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1755. szeptember 22.	A legfőbb tábori főpap, tekintettel a cseh katonákra, a freiburgi helyőrségi lelkészi állás fenntartását és az ottani tábori pap zsoldjának további folyósítását javasolja.	
1. d. Nr. 64.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. H. n. 1755. október 25.	A haditanács tudatja, hogy a freiburgi tábori lelkészi állást továbbra is fenntartják, mert a kaszárnya közelében található kolostorokban bizonyosan lehet cseh nyelvben járatos szerzetest találni.	

1. d. Nr. 65.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1755. augusztus 12.	A haditanács felvilágosítást kér arról, hogy valóban azért halad-e nehezen az újoncozás a magyar sorgelegezredeknél, mert az ortodox papok híveik fejébe verik, hogy a cs. kir. hadseregben nem gyakorolhatják tovább vallásukat. (Mellette a magyarországi tábori főpap jelentése.)	Magyar vonatkozású irat.
1. d. Nr. 66.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1755. szeptember 11.	Kampmiller véleménye a magyar kiegészítésű sorgelegezredek kiegészítésével kapcsolatban.	Magyar vonatkozású irat.
1. d. Nr. 67.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1755. augusztus 28.	A legfőbb tábori főpap szerint a covolói tábori pap már négy hónapja nem kapott zsoldot.	
1. d. Nr. 68.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1755. szeptember 10.	A legfőbb tábori főpap tudatja, hogy az érvényben lévő császári rendelet szerint minden tábori papnak havonta két misét kell mondania az adott ezredben elhunyt katolikus katonákért, és ezért a szolgáltatáért évente 12 forint jár neki az ezredpénztárból.	
1. d. Nr. 69.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1755. szeptember 22.	A legfőbb tábori főpap jelentése két gyermek lutheránus neveltetéséről.	
1. d. Nr. 70.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1755. december 12.	A haditanács tudatja, hogy a két gyermeket azért nem a katolikus vallásban neveltik, mert vegyes házasságból származnak.	
1. d. Nr. 71.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1755. december 24.	A haditanács javaslatot kér a Bánságban alkalmazandó tábori pap személyéről.	

1. d. Nr. 72.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1756. január 5.	A legfőbb tábori főpap az elhalálozott Mainardi atya helyére Michelli atyát javasolja tábori papnak.	
1. d. Nr. 73.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1756. január 14.	A haditanács egyetért Michelli atya bánsági alkalmazásával.	
1. d. Nr. 74.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1756. február 7.	A legfőbb tábori főpap kéri a Görzből Temesvárra utazó Michelli atya 50 forintos utazási hozzájárulásának és 200 forintos fizetésének a felemelését.	Magyar vonatkozású irat.
1. d. Nr. 75.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1756. március 9.	A legfőbb tábori főpap panaszkodik, mert egy eperjesi protestáns lelkész megsértette joghatóságát.	Magyar vonatkozású irat. A rá adott válasz 79. sz. alatt.
1. d. Nr. 76.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1756. április 14.	A haditanács értesítése az uralkodó rendeletéről, amely szerint az ezredparancsnok tudta nélkül megkötött katonai házasságokat mind a világi, mind az egyházi fórumok előtt érvénytelennek kell tekinteni.	
1. d. Nr. 77.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1756. április 3.	A haditanács véleményt kér Kampmillertől Carl Singer dragonyos főhadnagy házasságának ügyében.	Magyar vonatkozású irat.
1. d. Nr. 78.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1756. május 11	Kampmiller érvényesnek tartja Singer főhadnagy házasságát, aki reformátusként elvett egy református nőt, de a konzisztórium elválasztotta őket, majd katolizált és újra házasságot kötött.	Magyar vonatkozású irat.

1. d. Nr. 79.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1756. április 28.	A haditanács közli egy, a magyarországi helytartótanácshoz intézett rendelet másolatát. Annak a protestáns lelkésznek, aki Eperjessen megesketett egy tisztet, egy gyermeket pedig eltemetett a temetőben, a stóladíjat el kell küldenie a tábori papnak, továbbá eljárását ki kell vizsgálni, és a lelkészt meg kell büntetni.	Magyar vonatkozású irat.
1. d. Nr. 80.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1756. április 3.	A haditanács tudatja, hogy a katonák vegyes házasságából származó gyermekek nevelésére vonatkozóan érvényben marad az 1755. december 12-én kiadott rendelet.	L. a 81. és a 82. sz. iratot.
1. d. Nr. 81.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1756. május 7.	A legfőbb tábori főpap megismétli kérését annak érdekében, hogy kötelező legyen a katonák vegyes házasságából származó valamennyi gyermeket katolikus vallásban nevelni.	
1. d. Nr. 82.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1756. május 20.	A haditanács javaslata Kampmillernek: szólítsa fel a tábori papokat, hogy vegyes házasság esetén követeljének a szülőktől reverzálíst a gyermekek katolikus neveltetésének biztosítása érdekében.	
1. d. Nr. 83.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1756. június 2.	A haditanács kéri a legfőbb tábori főpap véleményét, a budai katonai temetőben építendő kápolna tervével kapcsolatban.	Magyar vonatkozású irat.

1. d. Nr. 84.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1756. október 2.	A legfőbb tábori főpap tudatja, hogy a budai kápolnát már felépítették, és meghozták a fenntartásához szükséges intézkedéseket.	Magyar vonatkozású irat.
1. d. Nr. 85.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1756. július 3.	A haditanács kéri Kampmiller véleményét Johann Opitz közlegény és Juliana Christina Scheibnerin házassága ügyében, akiket egy jezsuita atya a Wallis ezred parancsnokának, illetve ezredtulajdonosának tudomása nélkül összeadott.	
1. d. Nr. 86.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1756. augusztus 13.	A legfőbb tábori főpap azt javasolja, hogy a további feszültségek elkerülése érdekében Opitz közlegényt törvényes keretek között ismét adják össze menyasszonyával.	
1. d. Nr. 87.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1756. augusztus 21.	A haditanács tudatja, hogy a Wallis ezredben szolgáló Opitz nevű közlegény házasságának törvényes megújítása érdekében a szükséges rendeleteket már kiadták az ezrednek.	
1. d. Nr. 88.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1756. augusztus 19.	A haditanács javaslatot kér a Csehországban működő hadsereg melletti tábori főpap személyéről.	
1. d. Nr. 89.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1756. augusztus 23.	A legfőbb tábori főpap Anton Pettauert jezsuita atyát javasolja a csehországi hadsereghez tábori főpapnak.	

1. d. Nr. 90.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1756. szeptember 15.	A haditanács véleményét kér az elhunyt Lucas Marsanich tábori pap hagyatékának zárolása kapcsán arról, hogy mi legyen az elhunyt tábori papok hagyatékának sorsa.	
1. d. Nr. 91.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1756. szeptember 22.	Kampmiller véleménye szerint a jezsuita tábori papok hagyatéka mindig a jezsuiták bécsi rendházát illeti.	
1. d. Nr. 92.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1756. október 7.	A legfőbb tábori főpap a Piccolomini herceg parancsnoksága alatti hadsereghez Hieronymus Schlauserspach jezsuita atyát javasolja helyettes tábori főpapnak.	
1. d. Nr. 93.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1756. november 24.	A legfőbb tábori főpap évi 300 forint pótlék kiutalását kéri Schlauserspach helyettes tábori főpap számára.	
1. d. Nr. 94.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1756. október 13.	A legfőbb tábori főpap a Clericisch ezrednél elhunyt Lucas Marsanich helyett Joseph Marchisetti jezsuita atyát javasolja ezredkáplánnak.	
1. d. Nr. 95.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1756. november 17.	A haditanács jóváhagyja Marchisetti alkalmazását, egyúttal kéri, hogy a komáromi ezrednél – a Clericisch ezred odavezényelt zászlóalja miatt – egy olaszul beszélő atyát alkalmazzanak.	Magyar vonatkozású irat.
1. d. Nr. 96.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1756. november 24.	Kampmiller kéri, hogy a tábori papok a harmadik lóporciót is természetben kapják meg.	

1. d. Nr. 97.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1756. december 26.	A haditanács tudatja, hogy a tábori papok a harmadik lóporciót továbbra is pénzben fogják megkapni.	
1. d. Nr. 98.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1757. január 29.	A haditanács tudatja, hogy Hieronymus Schlauerspach ezredkáplánnak évi 100 forint pótdíjat rendeltek, miután Piccolomini tábornok hadseregének tábori főpapjává nevezték ki.	
1. d. Nr. 99.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1757. február 26.	A haditanács kéri Kampmiller véleményét a Splényi huszárezredben szolgáló Gamsich főhadnagy kérvényével kapcsolatban.	Magyar vonatkozású irat.
1. d. Nr. 100.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1757. március 8.	A legfőbb tábori főpap szerint Gamsich főhadnagynak – házassági szerződése ellenére – nem lenne szabad megengedni, hogy fiát az eperjesi evangélikus iskolába járassa.	Magyar vonatkozású irat.
1. d. Nr. 101.	Dr. Ignaz Kampmiller Mária Teréziának. H. n. 1757. szeptember 9.	Kampmiller folyamodása a császárnőhöz: nem lenne szabad megengedni, hogy Gamsich főhadnagy evangélikus iskolába küldje fiait.	Magyar vonatkozású irat.
1. d. Nr. 102.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1757. március 14.	A haditanács átküldi a Clericisch ezred ezredesének egyik jelentését, és döntést kér a Bach de Roda századossal szemben felmerült vádakkal kapcsolatban.	
1. d. Nr. 103.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1757. május 4.	A haditanács kérdezi, hogy a mellékelt, Bach de Roda századosra vonatkozó határozat helyénvaló-e, továbbá, hogy a Gredler ezredes lányával tervezett házasságával kapcsolatos tilalmat fel lehet-e oldani.	

1. d. Nr. 104.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1757. május 6.	A legfőbb tábori főpap tudatja, hogy kivizsgálta Bach de Roda esetét és a századost a vádak alól felmentette.	
1. d. Nr. 105.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1757. április 15.	A haditanács átteszi egy dezertált katona kihallgatásának jegyzőkönyvét és döntést kér a vádlott asszonyának és gyermekeinek további sorsáról. A gyerekek ugyanis egy törvénytelen házasságból, egy megszőktetett asszonytól származnak.	L. a 106. sz. iratot.
1. d. Nr. 106.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1757. április 23.	A legfőbb tábori főpap szerint az asszonyt vissza kell küldeni törvényes férjéhez, a gyerekek ellátását pedig legfelsőbb kegyből kellene biztosítani.	
1. d. Nr. 107.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1757. június 8.	A haditanács véleményt kér Johanna Kampfmüllerinnek és gyermekének lutheránus vallásra téréséről.	
1. d. Nr. 108.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1757. július 12.	A legfőbb tábori főpap véleménye Johanna Kampfmüllerin és gyermeke áttéréseivel kapcsolatban.	
1. d. Nr. 109.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1757. június 21.	A haditanács felvilágosítást kér Doralice Botoni házassági ügyéről.	
1. d. Nr. 110.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak.	Felvilágosítást ad Doralice Botoni házassági ügyéről.	
1. d. Nr. 111.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1757. augusztus 24.	A haditanács felvilágosítást kér Koschner közlegény titokban megkötött házasságáról.	

1. d. Nr. 112.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1757. október 26.	A haditanács kérdezi, vajon az evangélikus vallású Wangenheim ezredesnek engedélyezni lehet-e a házasságot katolikus menyasszonyával, ha reverzálist ad, amelyben vállalja, hogy gyermekeit katolikus hitben fogja nevelni.	
1. d. Nr. 113.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1757. november 5.	Wangenheim ezredesnek meg lehet adni a házassági engedélyt, ha vállalja, hogy gyermekeit katolikus hitben fogja nevelni.	
1. d. Nr. 114.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1757. november 5.	A haditanács tudatja, hogy Wangenheim ezredes számára engedélyezték a házasságot, feltéve, hogy gyermekeit katolikus hitben fogja nevelni.	
1. d. Nr. 115.	Dr. Ignatz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1757. november ?	A legfőbb tábori főpap kéri, hogy a tábori kápolnák szállítására valamennyi ezredhez rendeljenek ki egy lovat és egy szolgát, továbbá növeljék meg a tábori papok zsoldját.	
1. d. Nr. 116.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1757. december 7.	A legfőbb tábori főpap Szegedi Ker. János jezsuita atyát javasolja magyarországi tábori főpapnak.	Magyar vonatkozású irat.
1. d. Nr. 117.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1757. december 9.	A haditanács jóváhagyta Szegedi Ker. János jezsuita atya kinevezését.	Magyar vonatkozású irat.
1. d. Nr. 118.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1758. május 6.	A véleményt kér arról, hogy engedélyt lehet-e adni a feltre-i püspöknek a covolói várkapolna vizitációjára.	
1. d. Nr. 119.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1758. június 2.	A legfőbb tábori főpap véleménye szerint nem szabad engedélyt adni a feltre-i püspöknek a covolói várkapolna vizitációjára.	

1. d. Nr. 120.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1758. december 2.	A legfőbb tábori főpap tudatja, hogy a Gelhaysch ezredhez tartozó Volto hadnagy az anyakönyvezésnél tett ígéret ellenére gyermekeit lutheránus hitben nevelteti Sopronban.	Magyar vonatkozású irat.
1. d. Nr. 121.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1759. március 10.	A haditanács tudatja, hogy Volto hadnagyot már felszólították gyermekeinek katolikus nevelésére.	Magyar vonatkozású irat.
1. d. Nr. 122.	Dr. Ignaz Kampmiller Blettner bárónak. H. n. 1759. április 11.	A legfőbb tábori főpap értesíti a bárót, hogy a császárnő döntése szerint az adott négy kaszárnyában tábori lelkészek hiányában át kell adni a lelki gondozást az ottani plébániák papjainak.	
1. d. Nr. 123.	Mária Terézia rendeletének másolata. Bécs, 1759. április 11.	A lelkigondozást négy kaszárnyában tábori pap hiányában át kell adni az ottani plébániák papjainak, akiknek egy tábori pap zsoldját kell folyósítani.	
1. d. Nr. 124.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1759. ?	A legfőbb tábori főpap véleménye szerint a nemesi testőrség az ő joghatósága alá tartozik.	Magyar vonatkozású irat.
1. d. Nr. 125.	Mária Terézia a brandenburgi örgrófnak. (másolat)	A királynő intézkedése a schirndingi evangélikus lelkésszel kapcsolatban, aki egy katonát az ezred engedélye nélkül anyakönyvezett.	3 db melléklettel.
1. d. Nr. 126.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1760. október 28.	A haditanács kinyilvánítja, hogy azok a rokkantak, akiket a katonai kórházakban betegápolóként alkalmaznak, a legfőbb tábori főpap joghatósága alá tartoznak.	

1. d. Nr. 127.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1760. október 28.	A haditanács tudatja, hogy a magyar nemesi testőrséget katonai testületnek kell tekinteni, amely így a legfőbb tábori főpap joghatósága alatt áll.	Magyar vonatkozású irat.
1. d. Nr. 128.	Mária Terézia O'Donell tábornoknak. (másolat) Bécs, 1760. december 14.	Parancsot ad bizonyos, misékkal, szabadgondolkozással és ledér nőszemélyekkel kapcsolatos visszaélések megszüntetésére.	
1. d. Nr. 129.	Anton Pettauert Dr. Ignaz Kampmillernek. Prága, 1760. december 23.	Pettauer csehországi tábori főpap vádjai és határozata egy törzsorvos és egy gyógyszerész ügyében, akik leányokat becstelenítettek meg.	
1. d. Nr. 130.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1761. március 28.	A haditanács utasítja a legfőbb tábori főpapot, hogy a Laudon táborszer-nagy parancsnoksága alatt Sziléziában állomásozó hadsereghez nevezzen ki egy helyettes tábori főpapot egy tábori főpap fizetésének a felének megfelelő járandósággal.	
1. d. Nr. 131.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1761. április 12.	A legfőbb tábori főpap Wenzeslaus Balus jezsuita atyát javasolja Laudon hadseregéhez helyettes tábori főpapnak.	
1. d. Nr. 132.	Mária Terézia Anton Pettauertnek. Bécs, 1761. december 14.	Utasítást ad a hadseregben tapasztalt erkölcsi visszaélések megszüntetésére.	
1. d. Nr. 133.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1761. december 21.	A haditanács véleményt kér arról, hogy Blasius Thaddianovich minorita atyának, aki a szlavóniai Magdeburgban a hadifoglyok körében lelkipásztori feladatokat lát el, folyósítsanak-e tábori papi illetményt.	

1. d. Nr. 134.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1762. január 7.	A legfőbb tábori főpap szerint Thaddianovich minorita atyának folyósítani kell a tábori papi illetményt.	
1. d. Nr. 135.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1762. január 28.	A haditanács tudatja, hogy már kiutalták Thaddianovich atya illetményét.	
1. d. Nr. 136.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1763. február 14.	A haditanács véleményét kér Gazoletti egyházmegyes pap ügyében, aki Rivában és Lodronban díjazás nélkül ajánlkozott a lelkipásztori feladatok ellátására, most viszont helyőrségi kápláni kinevezést kér.	
1. d. Nr. 137.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1763. február 14.	Gazoletti megkaphatja a kinevező okiratot, ha ordináriusa ehhez hozzájárul, és ha hivatalosan nyilatkozik arról, hogy díjazás nélkül akar szolgálni.	
1. d. Nr. 138.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1763. április 27.	A haditanács megküldi Gazoletti bizonyítványait.	
1. d. Nr. 139.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. 1763. május 6.	A legfőbb tábori főpapnak nincs kétsége affelől, hogy Gazolettinek delegálhatja a szükséges joghatóságot.	
1. d. Nr. 140.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1763. május 13.	A haditanács tudatja, hogy kiállították Gazoletti helyőrségi kápláni kinevezését, így most Kampmillernek fel kell ruháznia őt a megfelelő joghatósággal.	
1. d. Nr. 141.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1763. március 26.	A legfőbb tábori főpap bizonyítja, hogy alaptalanok a sankt ulrichi plébános vádjai, amelyek szerint a nemesi testőrség tábori papja megsértette joghatóságát.	

1. d. Nr. 142.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1763. március 28.	A legfőbb tábori főpap kéri a haditanácsot, intézkedjenek, hogy a háború végeztével a tábori papok ismét bevonulhassanak a bécsi kaszárnyákba, és hivatásukat zavartalanul gyakorolhassák.	
1. d. Nr. 143.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1763. április 11.	A haditanács megtette a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a tábori papok zavartalanul teljesíthessék feladataikat a bécsi kaszárnyákban.	
1. d. Nr. 144.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1763. április 18.	A legfőbb tábori főpap jelzi, hogy Magyarországon, Erdélyben, Csehországban és Itáliában tábori főpapok alkalmazására lenne szükség, és kéri a haditanács ilyen értelmű döntését.	Magyar vonatkozású irat.
1. d. Nr. 145.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1763. május 10.	A haditanács kiadta a rendeleteket a tábori főpapok alkalmazása érdekében. Fel szólítja Kampmillert, hogy rendeljen ki egy papot Jablunkára a lipótvári jezsuita rendházból, amely évi 520 forintot kap a katonai kincstárból.	Magyar vonatkozású irat.
1. d. Nr. 146.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1763. június 9.	A legfőbb tábori főpap személyi javaslatai az újonnan felállított tábori főpapi hivatalok betöltésére. A lipótvári rendházból egyetlen atya sem akarja a 24 mérföld távolságra lévő jablunkai szolgálatot elvállalni.	Magyar vonatkozású irat.
1. d. Nr. 147.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1763. augusztus 19.	A haditanács megerősíti a legfőbb tábori főpap kinevezési javaslatait az újonnan felállítandó tábori főpapi hivatalokba.	Magyar vonatkozású irat.

1. d. Nr. 148.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1763. június 22.	A haditanács kéri Kampmiller nyilatkozatát arról, hogy miért engedélyezte Josef Stiasny szállásmester házasságát, akinek nem volt írásbeli ezredparancsnoki engedélye.	
1. d. Nr. 149.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1763. július 4.	A legfőbb tábori főpap nyilatkozata: azért engedélyezte Stiasny szállásmesternek a házasság megkötését, mert ezredesétől írásbeli engedélyt mutatott fel.	
1. d. Nr. 150.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1763. október 14.	A haditanács tudatja a bécsi konzisztórium panaszát azzal kapcsolatban, hogy a tábori papok megsértik joghatóságát, illetve a császárnő ezzel kapcsolatos határozatát.	
1. d. Nr. 151.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1763. október 30.	A legfőbb tábori főpap szerint a pápai bullák rendelkezései következtében a tábori papoknak joguk van a katonákat joghatóságuk alá nem tartozó temetőkből is eltemetni, ezért kéri ezen joguk védelmét.	
1. d. Nr. 152.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1763. november 4.	A haditanács értesítése egy császári rendeletről, amely szerint a tábori papok idegen temetőkből is eltemethetik a katonákat.	
1. d. Nr. 153.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1764. január 6.	A haditanács tudatja, hogy a nemrégiben megalapított német nemesi testőrség, illetve annak papja a legfőbb tábori főpap joghatósága alá tartozik.	
1. d. Nr. 154.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1764. február 11.	A haditanács tudatja, hogy a német nemesi testőrségnél Josef Greipl jezsuita atyát alkalmazták.	

1. d. Nr. 155.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1764. február 29.	A legfőbb tábori főpap jelenti, hogy egy százados arra kényszerítette szolgáját, hogy lutheránus istentiszteleten vegyen részt, egy másik százados pedig minden gyermekét lutheránus hitben nevelteti.	
1. d. Nr. 156.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1764. április 1.	A haditanács válasza a két százados ügyében tett lépésekről.	
1. d. Nr. 157.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak.	A legfőbb tábori főpap véleménye szerint a haditanács intézkedései következtében a százados megmaradhat ezredénél.	
1. d. Nr. 158.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1764. június 18.	A haditanács véleményt kér a németalföldi tábori főpap egy vitás házassági ügyben hozott döntésével szembeni fellebbezésről.	
1. d. Nr. 159.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1764. június 23.	A legfőbb tábori főpap szerint a fellebbezést a németalföldi nunciatúrához kell benyújtani.	
1. d. Nr. 160.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1764. június 30.	A haditanács véleményét kér Kolowrat gróf javaslatáról, aki Pater Hartmann jezsuita atyát szeretné kinevezni brünni törzskáplánnak.	
1. d. Nr. 161.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1764. július 12.	A legfőbb tábori főpap lehetségesnek tartja Hartmann jezsuita atya kinevezését, de erről értesíteni kell az olmtüzi püspököt is.	
1. d. Nr. 162.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1764. július 16.	A haditanács hozzájárul Hartmann alkalmazásához, és felszólítja Kampmillert a joghatóság megadására.	

1. d. Nr. 163.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1764. augusztus 10.	A haditanács eljárást sürget Zeckel atya, a Serbellonisch ezred tábori papja ügyében, aki ezredese ellen hamis adatokat tartalmazó jelentést küldött be.	
1. d. Nr. 164.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1764. október 24.	A legfőbb tábori pap tudatja, hogy a Zeckel elleni ügyben úgy határoztak, hogy a nevezett tábori papnak le kell köszönnie állásáról, és máshol kell teljesítenie lelkeszi hivatását.	
1. d. Nr. 165.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1765. január 12.	A haditanács megítélése szerint, ha egyéb akadálya nincs, egy protestáns katonának joga van házasságot kötni egy azonos vallású hölgygel.	
1. d. Nr. 166.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1765. január 17.	A legfőbb tábori főpapnak kétségei vannak azzal kapcsolatban, hogy szabad-e házassági engedélyt adnia egy tizedesnek, mindazonáltal ez alkalommal hozzájárul a házassághoz, feltéve, hogy biztosítják a születendő gyermekek katolikus nevelését.	
1. d. Nr. 167.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1765. február 3.	A haditanács érdeklődik arról, hogy egy cseh szolgálólánynak szüksége van-e ura beleegyezésére, ha hozzá akar menni egy katonához.	
1. d. Nr. 168.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1765. február 19.	A legfőbb tábori főpap szerint a cseh szolgálólány házasságához szükség van ura beleegyezésére.	
1. d. Nr. 169.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1765. március 2.	A legfőbb tábori főpap jelentése azon vádakról, amelyeket a győri püspök katonákkal szemben megfogalmazott.	Magyar vonatkozású irat.

1. d. Nr. 170.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1765. március 17.	A haditanács megküldi a győri püspök által bevádolt tisztek válaszlevelét.	Magyar vonatkozású irat.
1. d. Nr. 171.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1765. szeptember 30.	A haditanács megküldi az olmützi konzisztórium panaszát, amely szerint az újonnan kinevezett Hartmann törzskáplán megsérti joghatóságát. Egyúttal kéri Kampmiller véleményét.	
1. d. Nr. 172.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs,	A haditanács kéri a a határőrséghez Temesvárra kinevezett Pater Kurz joghatóságának megerősítését.	Magyar vonatkozású irat.
1. d. Nr. 173.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1765. november 8.	A legfőbb tábori főpap szerint Pater Kurznak az illetékes ordináriushoz kell fordulnia joghatósága megerősítéséért, mivel a határőr alakulatok az álló katonasághoz (<i>ad militiam stabilem</i>) tartoznak.	Magyar vonatkozású irat.
1. d. Nr. 174.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1765. november 12.	A német határőr-milícia még a mozgó hadsereghez (<i>ad militiam vagam</i>) tartozik, ezért Kampmillernek kell Kurzot a megfelelő joghatósággal felruházni.	Magyar vonatkozású irat.
1. d. Nr. 175.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1765. november 20.	Kampmillernek a haditanács nyilatkozata után nincs ellenvetése Kurz joghatóságának megadása ellen.	Magyar vonatkozású irat.
1. d. Nr. 176.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1765. december 7.	A haditanács kérdezi, hogy kire kell bízniuk az esztergomi várban tábori pap nélkül állomásozó katonaság lelki gondozását.	Magyar vonatkozású irat.

1. d. Nr. 177.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1765. december 20.	A legfőbb tábori főpap szerint tábori lelkész hiányában az esztergomi várban állomásozó katonák lelki gondozásával a helyi plébánost kell megbízni, aki azt maga is elvégezheti és másra is bízhatja.	
1. d. Nr. 178.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1766. március 11.	Kampmiller budai tábori főpapnak javasolja a budai jezsuita kollégium rektorát, Johann Baptista Priletzky atyát.	Magyar vonatkozású irat.
1. d. Nr. 179.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1766. március 13.	A haditanács jóváhagyta Priletzky kinevezését budai tábori főpappá.	Magyar vonatkozású irat.
1. d. Nr. 180.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1766. március 19.	A haditanács kéri három, tábori papságra kiszemelt egyházmegyes pap vizsgálatát, illetve felruházásukat joggalossággal.	
1. d. Nr. 181.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1766. május 23.	A legfőbb tábori főpap jelenti, hogy a három tábori lelkípásztorkodásra kiszemelt egyházmegyes papot ellátta a szükséges joggalossággal.	
1. d. Nr. 182.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1766. június 12.	A legfőbb tábori főpap felhívja a figyelmet arra, hogy a Bécsbe bevonult két zászlóaljnak nincs tábori papja, egyúttal kéri, hogy a tábori papok mellé rendelkezjenek ki egy közlegényt kápolnaszolgának.	L. a 184. sz. iratot. Magyar vonatkozású irat.
1. d. Nr. 183.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1766. augusztus 31.	A haditanács tudatja a császári határozatot, amely szerint a tisztekhez hasonlóan csak háború idején rendelkeznek szolgát a tábori papok mellé.	

1. d. Nr. 184.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1766. szeptember 12.	A haditanács tudatja, hogy a Bécsbe bevonult alakulatokhoz egy magyarul, románul és szlovákul beszélő tábori papot kell kirendelni évi 150 forint fizetéssel.	Magyar vonatkozású irat.
1. d. Nr. 185.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1766. június 14.	A haditanács tudatja, hogy a magyarországi tábori főpap megtiltotta nagyváradi várlelkészének, hogy vásár- és ünnepnapokon két misét mondjon. Kéri Kampmiller-t, hogy ünnepnapokon engedélyezze két mise mondását.	Magyar vonatkozású irat.
1. d. Nr. 186.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1766. július 25.	A legfőbb tábori főpap vizsgálata szerint nem indokolt a nagyváradi erőd lelkészének naponta két misét mondania.	Magyar vonatkozású irat.
1. d. Nr. 187.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1766. július 24.	Kampmiller tudatja, hogy az Arenberg ezred ezredese a tábori konzisztórium vizsgálata szerint önkényesen nyilvánította érvénytelennek Rieger közlegény házasságát, egyúttal kéri az ezredes döntésének megsemmisítését.	

1. d. Nr. 188.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1766. augusztus 4.	A haditanács felszólítja Kampmillert, hogy ruházza fel a szükséges joghatósággal Julius Schleicher barnabita atyát, aki a császárnő döntése értelmében felállított mantuai helyőrségi lelkészi állást elfoglalja.	
1. d. Nr. 189.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1766. augusztus 9.	A haditanács tudósítása néhány, a mozgó hadsereghez tartozó ezred felállításáról, egyúttal felszólítás arra, hogy Schmid atyát ruházzák fel joghatósággal.	
1. d. Nr. 190.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1767. április 1.	A haditanács tudatja, hogy a helyben állomásozó tábori papok ezredeikkel együtt elvonultak, intézkedni kell arról, hogy feladataikat más papok lássák el.	
1. d. Nr. 191.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1767. február 15.	A legfőbb tábori főpap négy egyházmegyes papot javasol a bécsi laktanyák lelki gondozására.	
1. d. Nr. 192.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1767. április 1.	A haditanács jóváhagyja Kampmiller személyi javaslatait a bécsi laktanyák lelkipásztori ellátása érdekében, és az érintetteknek évi 300 forint fizetés folyósítását rendeli el.	
1. d. Nr. 193.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1767. április 22.	Utasítások a bécsi kaszárnyákban szolgáló papoknak, továbbá kimutatás az ottani kaszárnyákban található egyházi felszerelésről.	
1. d. Nr. 194.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1767. február 3.	A haditanács tudósítása a császári rendeletről, amely szerint a tiszteknek rangjuktól függő mértékű kauciót kell letenniük, ha házasodni akarnak.	

1. d. Nr. 195.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1767. április 2.	A haditanács tudatja, hogy V. Federspielt egy bánsági határőrezrednél akarják alkalmazni, ezért kéri, hogy ruházzák fel a szükséges joggalossággal.	Magyar vonatkozású irat.
1. d. Nr. 196.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1767. április 15.	A legfőbb tábori főpap tudatja, hogy Federspielt már felruházta a szükséges joggalossággal.	Magyar vonatkozású irat.
1. d. Nr. 197.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1767. május 21.	A haditanács felszólítja Kampmillert, javasoljon valakit a megüresedett csehországi tábori főpapi állásra.	
1. d. Nr. 198.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1767. május 21.	A legfőbb tábori főpap Joachim Bleiner atyát, a prágai jezsuita kollégium rektorát javasolja csehországi tábori főpapnak.	
1. d. Nr. 199.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1767. június 11.	A haditanács jóváhagyja Bleiner kinevezését, és kéri, hogy ruházzák fel a szükséges joggalossággal.	
1. d. Nr. 200.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1767. január 30.	A haditanács felszólítja Kampmillert, hogy javasoljon a Salzgries kaszárnyába egy másik alkalmas papot szolgálattételre.	
1. d. Nr. 201.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1767. július 11.	A legfőbb tábori főpap a Salzgries kaszárnyába Antonius Dolintschiget javasolja tábori papnak.	
1. d. Nr. 202.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1767. július 16.	A haditanács tudatja, hogy az Alster utcai laktanya tábori papja áthelyezését kérte a Salzgries laktanyába. Az ügyben Kampmiller döntését kéri.	
1. d. Nr. 203.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1767. július 27.	A legfőbb tábori főpap személyi beosztása a bécsi kaszárnyákról, amely felcseréli a két érintett tábori pap állomáshelyét.	

1. d. Nr. 204.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1767. október 28.	A haditanács jóváhagyja a legfőbb tábori főpap döntését a tábori papok kicseréléséről a bécsi kaszárnyákban.	
1. d. Nr. 205.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1767. október 26.	Kampmiller Puchberger Márton jezsuita atyát javasolja magyarországi tábori főpapnak.	Magyar vonatkozású irat.
1. d. Nr. 206.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1767. október 28.	A haditanács jóváhagyja a magyarországi tábori főpap kinevezését.	Magyar vonatkozású irat.
1. d. Nr. 207.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1767. december 16.	A haditanács tudatja, hogy egy Borghetti nevű egyházmegyes pap felajánkozott a roveretói helyőrségi lelkészség díjtalan ellátására. Kéri, hogy vizsgálják meg a pap alkalmasságát, illetve ruházzák fel joghatósággal.	
1. d. Nr. 208.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1768. április 9.	Kampmiller tudatja, hogy miután Giuseppe Antonio Thadeo de Maurist alkalmazásnak találta, már megadta neki a roveretói lelkészi állás betöltéséhez szükséges joghatóságot.	
1. d. Nr. 209.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1768. január 7.	A haditanács tudatja, hogy bizonyos okoknál fogva a temesvári tábori lelképásztorkodást az ottani ferencesekre bízták.	Magyar vonatkozású irat.
1. d. Nr. 210.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1769. február 24.	A haditanács tudatja, hogy Giuseppe Antonio Thadeo de Mauris kész fizetés nélkül átvenni a roveretói tábori papi állást. Kampmillernek jelentést kellene tennie a joghatóság megadásáról.	
1. d. Nr. 211.	A haditanács valamennyi főhadparancsnokságnak. Bécs, 1768. február 3.	A haditanács tudatja, hogy a császári rendeletnek megfelelően a jövőben házasságuk esetén a törzstiszteket is kaució letételére kötelezik.	

1. d. Nr. 212.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1769. február 18.	Felvilágosítást kérnek a bánsági határőrvidéki plébánosok felett gyakorolt joghatóságáról.	
1. d. Nr. 213.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1769. március 8.	A legfőbb tábori főpap levele a bánsági határőrvidéki plébánosok feletti joghatóságáról.	
1. d. Nr. 214.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1769. április 6.	Kampmiller jelentése a kápolnabírságokról, a katonagyermek tanítóinak fizetéséről és az anyakönyvek vezetéséről.	
1. d. Nr. 215.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1769. november 1.	A haditanács tudatja, hogy a brünni törzslelkészi hivatalt tábori főpapi hivatali rangra emelték.	
1. d. Nr. 216.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1769. február 3.	A haditanács felterjesztést kér a gumpendorfi katonai kórház lelkészi állására.	
1. d. Nr. 217.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1769. december 1.	A legfőbb tábori főpap Anton Fridellit javasolja a gumpendorfi katonai kórház lelkészének.	
1. d. Nr. 218.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1769. december 10.	A haditanács jóváhagyta Fridelli kinevezését a gumpendorfi katonai kórházba.	
1. d. Nr. 219.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1769. november 27.	A haditanács javaslatot kér a megüresedett csehországi tábori főpapi állásra.	
2. d. Nr. 220.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1770. január 12.	A legfőbb tábori főpap Josef Malinsky jezsuita atyát javasolja csehországi tábori főpapnak.	
2. d. Nr. 221.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1770. január 19.	A haditanács jóváhagyja Malinsky kinevezését, és felszólítja Kampmillert a szükséges joghatóság átruházására.	

2. d. Nr. 222.	A brünni jurisdictió vita iratai 1770. március 5.–szeptember 9.	Terjedelmes iratsomó a brünni tábori főpap, Hartmann és az olmützi konzisztórium között abban a kérdésben zajlott vitáról, hogy kik tartoznak az úgynevezett mozgó hadsereghez.	
2. d. Nr. 223.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1770. április 4.	A haditanács véleményt kér arról, hogy érvényes-e Andor tizedes titokban és csalással megkötött házassága.	
2. d. Nr. 224.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1770. április 21.	A legfőbb tábori főpap felszólítja haditanácsot, hogy Andor tizedes ügyében az illetékes ezred parancsnoka forduljon Malinsky csehországi tábori főpaphoz.	
2. d. Nr. 225.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1770. június 4.	A haditanács kérése Kampmillerhez: hozzon intézkedéseket annak érdekében, hogy a karmelita rendből már háromszor megszökött Pater du Couteau ne okozzon további botrányokat.	
2. d. Nr. 226.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1770. október 31.	A haditanács tudatja, hogy Giovanne Strigoni pizzighe-tonei tábori papot a milánói várba vezényelték, a helyére pedig Johannes Lang atyát rendelték.	
2. d. Nr. 227.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1770. november 19.	A legfőbb tábori főpap J. Koerndorfer atyát javasolja Redwitzbe tábori papnak.	L. a 232. sz. iratot.
2. d. Nr. 228.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1770. november 14.	A legfőbb tábori főpap F. Mayer kinevezését javasolja a gumpendorfi helyőrségi kórházba.	
2. d. Nr. 229.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1770. november 30.	A haditanács jóváhagyja F. Mayer kinevezését a gumpendorfi tábori kórházba.	

2. d. Nr. 230.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1770. november 22.	Kampmiller Reviczky Antal jezsuita atyát javasolja magyarországi táborig főpapnak.	Magyar vonatkozású irat.
2. d. Nr. 231.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1770. december 5.	A haditanács megerősíti Reviczky Antal kinevezését.	Magyar vonatkozású irat.
2. d. Nr. 232.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1771. február 9.	A haditanács egyetért Koerndoefer redwitzi kinevezésével, és kéri a joghatóság megadását.	
2. d. Nr. 233.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1771. március 16.	A haditanács felszólítja Kampmillert, hogy ruházzon fel a szükséges joghatósággal egy kassai jezsuitát, aki az ottani ruházati bizottmánynál ellátja a lelkészi feladatokat és gondoskodik a gyermekek hitoktatásáról.	Magyar vonatkozású irat.
2. d. Nr. 234.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1771. április 17.	A haditanács tudósítása a lipótvári táborig pap és a helyi plébános joghatósági vitájáról.	Magyar vonatkozású irat. L. a 242. sz. iratot.
2. d. Nr. 235.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1771. április 20.	A haditanács hozzájárul a legfőbb táborig főpap által javasolt állomáshelycseréhez.	
2. d. Nr. 236.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1771. május 1.	A haditanács kéri Kampmiller véleményét arról, hogy Rovetóban nem lehetne-e a kapucinusoknak átengedni a táborig lelkipásztorkodást.	
2. d. Nr. 237.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1771. július 6.	A haditanács tudatja, hogy a rovetói kapucinusok évi 50 forint ellenében hajlandóak átvenni a táborig lelkészi szolgálatot, és kérdezi, Kampmiller hajlandó-e a szükséges joghatóságot átadni Julius Bonaventura atyának.	

2. d. Nr. 238.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1771. július 27.	A legfőbb tábori főpapnak nincs ellenvetése az ellen, hogy Bonaventura atyát felruházza a szükséges joghatósággal.	
2. d. Nr. 239.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1771. május 8.	A haditanács felszólítja Kampmillert, hogy küldjön két tábori papot a münkendorfi táborba.	
2. d. Nr. 240.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1771. május 16.	A legfőbb tábori főpap felterjeszti személyi javaslatait a münkendorfi tábori szolgálatra.	
2. d. Nr. 241.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1771. május 22.	A haditanács jóváhagyja Kampmiller személyi javaslatait a münkendorfi tábori szolgálatra.	
2. d. Nr. 242.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1771. július 8.	A legfőbb tábori főpap véleménye a lipótvári joghatósági vitáról.	Magyar vonatkozású irat.
2. d. Nr. 243.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1771. május 25.	Felszólítják Kampmillert, intézkedjen arról, hogy Amadeus Carara minorita atyát – tekintettel tábori lelkészi érdemeire – a batori minorita kolostorban helyezték el. A kolostornak utaljanak ki egyszeri 150 forintot.	
2. d. Nr. 244.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1771. augusztus 1.	Kampmiller javasolja, hogy a haditanács a minorita generálisnak írjon Carara atya ügyében.	
2. d. Nr. 245.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1771. augusztus 7.	A haditanács éppen azért fordult Kampmillerhez, mert maga nem áll levelezésben a minorita generálissal. Felszólítja a legfőbb tábori főpapot, hogy intézkedjék Carara ügyében.	
2. d. Nr. 246.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1771. július 20.	A haditanács vizsgálatot követel Perelli tábornok állítólagos fiának ügyében.	

2. d. Nr. 247.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1771. augusztus 29.	A legfőbb tábori főpap jelentése Perelli tábornok fiának ügyében.	
2. d. Nr. 248.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1771. november 2.	A haditanács tudósítása a magyarországi tábori főpap és az ortodox papok közötti joghatósági vitáról. Állásfoglalást kér arról, hogy milyen feltételekkel engedhetik meg az ortodox papoknak a szentségek nyilvános kiszolgáltatását. Felszólítja Kampmillert, hogy az ortodoxokat a jövőben ne „skizmatikusok”-nak, hanem „görög nem egyesültek”-nek nevezze.	Magyar vonatkozású irat.
2. d. Nr. 249.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1771. november 29.	A legfőbb tábori főpap szerint az ortodox papoknak azzal a feltétellel lehet megengedni a szentségek kiszolgáltatását, hogy arra minden alkalommal engedélyt kérnek az illetékes parancsnoktól.	
2. d. Nr. 250.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1772. január 11.	A haditanács tudatja, hogy az ortodox papoknak nem kell engedélyt kérniük szentségeik kiszolgáltatására sem az ezred parancsnokságtól, sem az illetékes tábori főpaptól.	
2. d. Nr. 251.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1771. december 14.	A haditanács kérdezi, nincse-e egy erejében megfoghatott tábori pap, aki egykor egyházmegyében szolgált, és így nyugdíját a kincstár megtakaríthatná, ha elvállalná a spielbergi várlelkész állást.	
2. d. Nr. 252.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1772. január 9.	A legfőbb tábori főpap Josef Proskyt javasolja spielbergi várlelkésznek.	

2. d. Nr. 253.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1772. január 15.	A haditanács kérdezi, nem lehetne-e Josef Prosky helyett Mathias Widmannt kinevezni spielbergi várlelkésznek.	
2. d. Nr. 254.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1772. február 3.	Nincs ellenvetése azzal kapcsolatban, hogy Widmann számára megadja a szükséges joghatóságot.	
2. d. Nr. 255.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1772. február 22.	A haditanács megerősíti Widmann kinevezését.	
2. d. Nr. 256.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. Bécs, 1772. február 15.	Kampmiller tudatja, milyen megfontolások vezették arra a lipótvári várlelkészt, hogy Agnes Preyer csehországi jobbágyot összeadja Michael Reitter közlegény-nyel.	Magyar vonatkozású irat.
2. d. Nr. 257.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1772. február 22.	A haditanács szerint Agnes Preyer és Michael Ritter házasságának anyakönyvezését mindaddig el kellene halasztani, amíg a lipótvári gazdasági bizottmány az illetékes főhadparancsnokságon keresztül kieszaközli a menyasszony kikérő levelét.	Magyar vonatkozású irat.
2. d. Nr. 258.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1771. december 7.	A haditanács tudatja, hogy a kremsi kapucinusok évi 100 forintért készek lennének ellátni a helybeli gazdasági bizottmány lelki gondozását.	
2. d. Nr. 259.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs. 1772. február 19.	A haditanács megküldi a kremsi gazdasági bizottmány lelkészi ellátásával kapcsolatos szerződést.	

2. d. Nr. 260.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1762. február 22.	Kampmiller tudatja, hogy a redwitzi katolikusoknak nincs temetőjük, továbbá a szoba, amelyben misét hallgatnak, meglehetősen rossz állapotban van.	
2. d. Nr. 261.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1762. február 29.	A haditanács tudatja, hogy már kiadta a megfelelő rendeleteket egy redwitzi katolikus temető létrehozása, illetve egy templom felépítése érdekében.	
2. d. Nr. 262.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1772. május 3.	A haditanács felszólítja Kampmillert, hogy javasoljon egy helyettes tábori főpapot a Hadik András parancsnoksága alatti csapatokhoz.	Magyar vonatkozású irat.
2. d. Nr. 263.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1772. május 11.	A legfőbb tábori főpap Johann Prilezky jezsuita atyát javasolja helyettes tábori főpapnak.	Magyar vonatkozású irat.
2. d. Nr. 264.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1772. május 16.	A haditanács megerősíti Prilezky kinevezését.	Magyar vonatkozású irat.
2. d. Nr. 265.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1772. július 1.	A haditanács felszólítja Kampmillert, hogy ruházza fel a szükséges joghatósággal azt a seefeldi ágostonrendi szerzetest, akinek Tirolban, a scharnitzi várban kell hadlelkészi szolgálatot ellátnia.	
2. d. Nr. 266.	Dr. Ignaz Kampmiller a haditanácsnak. H. n. 1772. július 29.	Kampmiller tudatja, hogy már megadta a szükséges joghatóságot a seefeldi ágostonrendi kolostor priorjának, aki ezt továbbadhatja a Scharnitzba kirendelt papnak.	

2. d. Nr. 267.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1772. szeptember 30.	A haditanács tudatja, hogy az úgynevezett házi tüzérséget helyőrségi tüzérséggé alakítják át, és ezzel együtt a legfőbb tábori főpap joghatósága alá rendelik. Tudatják továbbá, hogy egy katona eltemetése, még az adott ezredlelkész távollétében is, a tábori papságot illeti, nem pedig a helyi plébánost.	
2. d. Nr. 268.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1772. október 3.	A haditanács vizsgálatot követel a Salzgries kaszárnya tábori papjának viselete ügyében, tekintettel arra, hogy egy kereskedő, annak 100 forintos adóssága miatt Rabizza atya zsoldjának letiltását kérte.	
2. d. Nr. 269.	A haditanács Dr. Ignaz Kampmillernek. Bécs, 1772. október 14.	A haditanács kéri Georg Riederer felruházását a szükséges joghatósággal.	